

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane mesečno 12-50 Din

za inozemstvo 25-—

zaobvezne

Oglaš po tarifi.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1

Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišstvo:

Ljubljana, Prešernov
ul. št. 64. Telef. št. 30.

Podružnice:

Maribor, Barvanska ul. 1.

Tel. št. 22.

Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošti, čekov.
zavoda št. 11.842.

Ljubljana, 28. julija.

Z odgoditvijo narodne skupščine je zaključeno politično leto 1922/23.

Intriga zagrebškega kongresa ga je otvorila. Pod lažnim geslom »za sporazum s Hrvati«, za revizijo ustave, za demontiranje upravne moči in pogrešk Beograda, so šli v boj zastareli prvaki, ki jim v resnici ni šlo za drugega nego za oslabljenje demokratske stranke, da spravijo sebe v ospredje. Uspeh je bil nepričakovan: razpust narodne skupščine, samoradikalna volilna vlada in zmaga separatistov vseh treh plemen pri volitvah. Temu sledi ho-mogeni radikalni režim je potenciranje upravnega nezmožnost, počitavanje slabih strani centralizma, skratka: ravno nasprotno, nego so si govorili fa-mozni zagrebški kongresisti.

Plemenska reakcija je oslabila de-mokratsko stranko, a pokazala je še v večji meri njeno potrebnost, zlasti v obdobju političnih vprašanjih. Predani smo še posebno uvideli, da je le v ojačenju demokratskih elementov v naših krajih dano upanje, da se bo gospodarska fuzija s Srbijo izvršila na pravičnejši način.

V Sloveniji je ogromnemu porastu klerikalnih glasov sledila historična pogreška dr. Korošca in njegovih drugov, da so se šli vezati z Radićem v fe-deralistični blok. Zapravili so s tem Slovence simpatije povsod. Sedaj, ko se trobi na cel štiri na umik, nam preti, da obsede Slovenci med dvema stoloma. Klerikalne mase so globoko razočarane in težko se bodo držale na-pram Radićevski ofenzivi, ki prihaja čez Kolpo, in poraziti bi jih mogle na-predne moči, če bi bile slo-žne.

Volitve so nam prinesle razočaranje, da je SKS pod vodstvom gosp. Pucija upropastila napredni blok, ki so ga zahtevali demokrati.

Po volitvah se je obče pisalo o po-trebi koncentracije, a le demokracije, najjačša slovenska napredna stranka, so jo želeli. Vsi drugi so jo, ko je stvar postala aktualna, satajili in jo odklonili.

NSS, mesto da bi uvidela, da je nje-na naloga ob strani JDS, je v polni likvidaciji, ker ni razumela trenutka. Njeno gospodarsko organizacijo so prevzeli radikali. Škoda za dobre moči, ki valed tragične kratkovidnosti pro-padajo.

Slično pot kakor NSS, nezbežno ko-raka SKS. Kakor zakleta je trdovrat-na kratkovidnost, ki je zrušila napred-no fronto. Sedaj izgublja vse prejšnje pridobitve v kolebanju, ki je pravičen izraz za pretirano samozavest, pod ko-jo se vse to krije.

NNS (grupa koli »Slov. Narod«) se neposredno oglašja za sprejem pri ra-dikalih, da izpodrine sedanje radikal-ske »prvake«, ki jih vodi »Jadranska banka«. NRS poskuša z velikimi stro-ki, a uvideti mora, da se ji pridruže-jejo le elementi nizke moralne kako-vosti.

NRS je tipično srbska plemenska stranka. Čast izvršnim posameznikom, a njena politika je nujno srbsko-ple-menska, vrhu tega pa se posebno pri nas pokazuje v najgrši korupciji in ne-gaciji evropskih pojmov o javni upra-vi. Brez jugoslovenske ide-ologije je skupno delo Srbov, Hr-vatov in Slovencev v eni stranki ne-možno. Zato pa naj se nam ne zameri, če — ne da bi hoteli koga žaliti — jas-no in javno rečemo, da dober Slovenec ne more biti ra-dikal in če bi tudi vsih upravnih in drugih nečestnosti ne bilo, favoriziranje Nemcev in nečuvnih zlorab državne oblasti, ki jih vsak dan doživljamo od radikalne strani. S tem je tudi od-pravljena NNS, ki s svojo težnjo, da prekoči v radikale, pokazuje vso svo-jo moralno vsebino.

Težavno je bilo to leto, polno nepo-trebnih pojavov. Ako nas ne moti: koncentracija naprednih moči pride in pokazalo se bo, da kdor je proti njej, bo ostal izven nje in sam.

Rumunija in Rusija

Bukarešta, 28. julija. J. Vseled obmej-nih incidentov ob besarabski meji so se med Moskvo in Bukarešto izmenjale diplomatske note. Rumunska vlada je predlagala sovjetski vladi, naj se odpo-lje na lice mesta mešana komisija, ki bo ugotovila dejstva in krivice ter se posvetovala o sredstvih, ki bi v bodo-če preprečili take dogodke. Po polofi-ciozni vesti iz Moskve so posvetovanja že pričela, vendar so se takoj začetkom pokazala velika nasprotstva med obe-ma strankama, ki druga drugo obtož-uje. Obstaja pa upanje, da se bodo nasprotstva odstranila.

Otvoritev konference v Sinaji

VPRAŠANJE USTANOVITVE NOVEGA BALKANSKEGA BLOKA. — DR. BENEŠ KANDIDAT ZA ZVEZO NARODOV.

Beograd, 28. julija. p. Danes so se sestali predstavniki Male antante v Si-naji. Dr. Nincić je došel o polnoči. To-kom dneva so ga sprejeli Bratljani, Du-ca in člani vlade. Nato je bil v avdienci pri kralju. Prvo zasedanje konference je bilo odprto 28. dne.

Beograd, 28. julija. p. Današnja »Po-litika« prinaša iz Bukarešte vest, v ka-teri pravi, da bo razen ostalih vprašanj, ki se bodo razpravljala na konferenci Male antante v Sinaji, grški poslanik v Bukarešti predlagal dr. Ninciću in Duci, naj se ustanovi novi balkanski blok, v katerem bi bile zastopane Jugoslavija, Rumunija in Orška. Novi blok pa ne bi imel zveze z Malo antanto, ker je stvor-jena ta na podlagi trianonske pogodbe. Balkanski blok bi bil nezavisen in stvor-jen na podlagi neulliljske pogodbe. Mala antanta čuva mir v Srednji Evropi na podlagi trianonskega dogovora, balkan-ski blok pa bi čuval mir na Balkanu na podlagi neulliljske pogodbe.

Praga, 28. julija. j. Rumunski zunanji minister Duca je včeraj izjavil posebne-mu poročevalcu »Prager Presse« v Si-naji, da bodo na konferenci razpravljali ne le o splošnem položaju v Evropi tem-več tudi o posebnih interesih treh za-vezniških držav. Na dnevnem redu kon-ference je tudi posojilo Madžarske, od-nošaji do Bolgarske, razmerje med Poljsko in Orščjo ter zlasti stališče Male antante k vprašanju, ki so na dnevnem redu prihodnjega zasedanja Zveze narodov. S temi razpravami in z resolucijami pri tem zasedanju Zveze narodov bo Mala antanta postala važen faktor v evropski politiki, zlasti ker deluje skup-no z velikimi zavezniki na mirni obnovi Evrope. Odnosaji med Češkoslovaško in Rumunijo so najprisknejši. V bodoče bo

do obstojali le skupni interes obeh dr-žav.

Sinaja, 28. julija. j. Poljska je napro-sila Rumunijo in Jugoslavijo za posre-dovanje v vprašanju Javorine. Poljski zunanji minister bo imel v nedeljo ali v ponedeljek v Sinaji priložnost razpravljati o tem z zastopniki Male antante, vendar pa se ta poljski Poljske presoja zelo skeptično. Kot kandidat za Zvezo narodov se smatra dr. Beneš, čegar izvolitev je skoraj zagotovljena, ker jo bodo pod-pirale tudi velesile. S tem se bo skušal preprečiti lanski neuspeh Male antante v Zvezi narodov.

Rim, 28. julija. j. »Il Mondo« piše, da se bo v Sinaji odločilo, ali bo Mala an-tanta vztrajala pri politiki Francije, ali pa se bo približala angleško-italijansko-mu stališču. Ore torej za ednost ali raz-kol, za spor ali mir.

VZNEMIRJENJE NA MADŽARSKEM.

Budimpešta, 28. julija. j. »Pester Lloyd« piše o sinajski konferenci, da se je Mala antanta sestala v Sinaji sicer s pretvezo običajnih vsakoletnih konfe-renc, pravi vzrok pa obstoja v dejan-skem nasprotstvu med državami Male antante, ker si hočeta z ene strani Češkoslovaško in Jugoslavijo zajamčiti po-možno Rumunije proti Madžarski, dočim želita na drugi strani Poljska in Rumu-nija pridobiti obe drugi državi za na-stop proti Rusiji, o čemur prvotno v Pragi in v Beogradu niso hoteli ničesar slišati. Poleg tega hoče beogradska vla-da dobiti od ostalih držav podporo za nadaljno nasilno politiko proti Bolgarski. Na konferenci se bo razpravljalo tudi o vprašanju vstopa Poljske in Orščje v Malo antanto.

Pred rekonstrukcijo vlade

PREURANJENA LISTA NOVIH MINISTROV. — VUJČIČ IN TRIFUNOVIC UMAKNILA OSTAVKO. — PAŠIČ NAPOVEDUJE REKONSTRUKCIJO ZA PONDELJEK.

Beograd, 28. julija. p. Danes dopol-dne so posetili predsednika vlade Nikolo Pašića Ljuba Jovanovića, Marko Trifkovića in Milorad Vujčića. Razpravljali so o krizi vlade, ki je nastala v burnih sejah radikalnega kluba. Milorad Vujčić je bil naprošen, naj umakne svojo ostavko. Da se reši to vprašanje, je bila sklicana za popoldne seja vlade, ka-tere se je udeležil tudi predsednik na-rodne skupščine Ljuba Jovanović. V glavnem se je govorilo o prenosni ka-bineta, zlasti pa o ostavki ministrov Markovića in Trifunovića. Po daljši raz-pravi sta Vujčić in Trifunović umakni-li svoji ostavki, dočim je Laza Marko-viće vztrajal pri svoji demisiji, zahteva-joč zadoščenja radi žalitev, ki mu jih je povzročil posl. Ranković. Nato se je razprava prekinila.

Predsednik vlade, Nikola Pašić, je iz-javil, da izvrši do ponedeljka izpopoln-itve kabineta. Za kandidata ministra pravde se imenujeta Velja Popović in Boža Makšinović.

Afera o prodaji železniškega materiala v Ljubljani

IZ SEJE FINANČNO-EKONOMSKEGA ODBORA MINISTROV.

Beograd, 28. julija. p. Na včerajšnji seji ekonomsko-finančnega odbora mi-nistrov se je pretresalo o prodaji želez-niškega materiala v Ljubljani, pri ka-teri naj bi bila oškodovana državna blagajna za preko 10 milijonov dinar-jev. Določila se je komisija strokov-njakov, ki odide v Ljubljano ter pre-išče zadevo. Razpravljalo se je o repara-cijah ter o likvidaciji spora med nekdanjo avstrijsko Centralo za blagovni promet in nekdanjo našo Centralno upravo. V to svrhu pojde na Dunaj g. Milan Todorović. Prometnemu minist-rstvu se je odobril nakup premoga iz državnih rudnikov po režijskih cenah. Dovolilo se je, da sme Trboveljska družba povzrati cene premogu za 5 od-stotkov.

Beograd, 28. julija. p. V aferi prodaje železniškega gradiva, ki je bilo po prevratu zajeto na železniških postaja-h v Sloveniji, se doznajajo nastopne po-drobnosti. Namesto da bi bilo blagu popisano in izročeno državi na razpo-lago, je deželna vlada v Ljubljani za-čela dr. Korošca prodajati vse te stva-ri zasebnikom in trgovinskim družbam.

Državne oblasti so za stvar izvedele šele zadnji čas ko je bilo blago že pro-dano. Blago so je prodajalo po zelo nizki ceni. Govori se, da se je kilogram železniških tračnic prodajal po 4 do 5 vinarjev. Na ta način je šlo v nič nad 100 milijonov dinarjev. S tem imetjem bi se moglo nadomestiti mnogo naših železniških prog. Odrejena je komisija, ki odputuje v Ljubljano, da preišče vso stvar.

ANGLEŠKI GENERAL V BEOGRADU.

Beograd, 28. julija. p. Jutri dopotuje iz Rumunije v Beograd angleški gene-rall Mansa, ki prihaja v oficijelni misliji društva narodov. General Mansa je angleški izvedenec za promet na mirov-nih konferencah in želi, da se sporaz-umno uredi prometne razmere na Bal-kanu.

JADRANSKO ZBOROVANJE V BENETKAH.

Benetke, 28. julija. r. Včeraj je bilo tu odprto veliko jadransko narodno zborovanje, ki se tolmachi kot italijan-ska propagandna in imperijalistična pri-reditev. Prvi dan se je razpravljalo o ri-barstvu na Jadranu in se je zahtevala od vlade čim večja podpora za ribolov na Jadranskem morju. Zanimivo je, da se na zborovanju ni govorilo o Reki.

Kritična nedelja v Nemčiji

PROTIDRAGINSKE DEMONSTRACIJE V PROVINCI — SAMOZA-VEST VLADE.

Berlin, 28. julija. a. Čeprav je danes na-stopilo nekako olajšanje situacije, vendar vlada kljub temu v pričakovanju jutriš-njega dne med prebivalstvom veliko raz-burjenje in vznemirjenje. Komunisti so si-acer opustili odpor proti prepovedi zboro-vanj in pozvali svoje somišljenike, naj zborujejo samo v zaprtih prostorih, toda velik del komunističnega delavstva ni za-dovoljen s tem ukrepom strankinega vod-stva in namerava jutri vseeno prirediti v Berlinu več javnih protifašistovskih zbo-rovanj. Za sinoči je prišlo do spopadov s policijo, kateri pa se je posrečilo razgnati demonstrante.

Vznemirljivejša poročila prihajajo iz provinc, kjer je položaj mnogo kritičnej-ši. V Monakovem so komunisti nalepili po mestu lepake, v katerem pozivljajo ljud-stvo, naj oenuje proletarske obrambne or-ganizacije in se v masah udeleži nede-ljskih protifašistovskih demonstracij. V Oberwiesenu je došla policija ukaz, da z vsimi razpoložljivimi sredstvi pre-preči zborovanje. V Bremenu je bilo v današnjih jutranjih urah aretiranih več voditeljev tamkajšnje komunistične stran-ke zaradi veleizdaje, vendar pa do nemi-rov še ni prišlo. V Kölnu je bilo aretiranih veliko število demoradikalnih puš-tev, med njimi več dijakov univerze. Pri bližnjih preiskavah so našli pri aretiraneih veliko množino važnih dokumentov. So-cialistična »Rheinische Zeitung« resno svrati delavstvo pred nepremišljenimi de-janji. V Mannheimu so se zaradi posledice katastrofalnega padca marke vršile velike draginske demonstracije. Enako v šte-vilnih krajih ob Zgornjem Renu. V Gor-nji Šleziji je položaj resen posebno zara-di tega, ker nastopajo stavkujoči delavci skupno s tolpami samoobrambnih orga-nizacij na deželi, ki so po nekaterih krajih že pričele pleniti.

Vlada skuša med tem z raznimi ukre-pi vsaj nekoliko omiliti težko gospodarsko krizo. Položaj na živilskih trgih pa se je le neznatno zboljšal. Pomanjkanje krom-pirja, masla, fižola, sočiva in mesa je še vedno jako občutno in draginja nepreot-no raste. Cena za kruh, ki se dobi brez izkaznice, se je zvišala od ponedeljka na-prej na 50.000 mark. Sicer pa dosega na

Obnoveitev pogajani z Italijo

Rim, 28. julija. j. Kakor javljajo li-sti, se bodo jugoslovansko-italijanska pogajanja glede ureditve reškega pro-blema dne 31. t. m. obnovila. Delo pa-ritetne komisije se bo nadaljevalo v torek v palači Ghigi. Smatra se, da je prišlo med Italijansko in našo vlado do sporazuma. Koliko je na tem resni-ce, se bo pokazalo šele drugi teden.

BELGIJSKI ODGOVOR ANGLIJI SEŠTAVLJEN.

Bruselj, 28. julija. j. Koncem današ-nje seje ministrskega sveta je bil izdan kratek komunike, ki pravi, da je vla-da določila kočnoveljavno besedilo od-govora na angleško vprašalno polo.

ZAROTA PROTI HARDINGU.

Chicago, 28. julija. a. Vodja ameriške tajne policije objavlja, da se je razkrila zarota ruskih anarhistov, ki je imela za cilj, umoriti predsednika Hardinga na nje-govem potovanju v Alasko.

Seattle, 28. julija. a. Parnik »Henderson« na katerem je bil predsednik Harding, je trčil s torpednim rušilec. Prostorj stro-jev obeh parnikov so pod vodo. Pone-srečill se ni nihče.

ZASTOPNIKI SOVJETSE VLADE V BEOGRADU.

Beograd, 28. julija. p. Včeraj in da-nes se je v beogradske politične kro-gih kakor tudi v javnosti govorilo, da pridejo v Beograd zastopniki ruske so-vjetske vlade. Zatrjevalo se je celo, da kupijo hišo v Kirdžalijevi ulici, kjer bi se moglo naseliti poslaništvo sovjetske vlade. Izkazalo pa se 's da ne ostanejo v Beogradu, temveč so prišli samo, da prosijo našo policijo za tranzitni vizum za nekega ruskega zastopnika, ki name-rava potovati preko naše države.

DOGOVOR Z MADŽARSKO.

Budimpešta, 28. julija. a. Med ma-džarsko vlado in jugoslovanskim posla-nikom se je podpisal dogovor glede iz-ročitve premičnega imetja onih držav-ljanov, ki so se izselili v Jugoslavijo, odnosno Madžarsko. Ureditve vpraša-nja se je izvršila na podlagi medseboj-nosti.

živilskih trgov ni prišlo do incidentov.

Vlada upa, da jutri ne pride do resnej-sih izgredov in da bo popolnoma obvla-dala položaj.

Hamburg, 28. julija. j. Danes so krofite v mestu divje vesti, da so izbruhnili veli-ki nemiri. Vesti so se sicer izkazale kot neresnične, vendar pa so trgovci zapri-li svoje trgovine. Iz Leipziga, Berlina in drugih nemških mestih javljajo, da delajo komunisti za jutri velike priprave za zbo-rovanja.

Berlin, 28. julija. j. Državni predsednik in državna vlada sta danes izdala prokla-macijo, v kateri pozivljata s ozirom na težki boj Nemčiji, katero hoče Francija uničiti, prebivalstvo na mir in red.

SOCIALISTI PROTI CUNOVI VLADI.

Berlin, 28. julija. a. Splošno se pričaku-je, da prično socialni demokrati v krat-kem energičen boj proti Cunovi vladi. Celo v krogih, ki stoje blizu vlade, so raz-očarani zaradi posilnosti vlade napram vedno večji gospodarski katastrofi. Vla-da bo skušala s gotovimi odredbami fi-nančnega značaja omiliti ogrožajoči polo-žaj. »D. Z. am Mittag« piše, da se vlada moti, ako misli, da bo s tem odstranila ne-varnost, kratko, ker je nezadovoljstvo po-stalo še preveliko. Vsekakor bo predsto-ječe zasedanje državnega zbora zelo važno. »Vorwärts« meni s ozirom na nega-tivno politiko vlade, da bo treba izvajati vse konsekvence, ako centrum ne bo več hotel podpirati vlado.

Berlin, 28. julija. j. Včerajšnji članek »Germanie« je zelo omajal stališče Cuno-vega kabineta. V mnogih krogih se govo-ri o njegovem predstoječem odstopu. So-cialdemokratski listi se pričeli s ostro ofenzivo proti vladi, vendar pa je parla-meentari vodja stranke, posl. Müller iz-javil, da bi bila veleizdaja, ako bi se de-lalo na padec vlade, predno ni dosežen »sporazum glede njegovega naslednika. Francija čaka le na izbruh meščanske vojne v Nemčiji ter se vedaže zato pogor-janja s Anglijo, ker je dobila informacije da bo najkasneje v novembru izbruhnili meščanska vojna v Nemčiji. Stranka se je prepričala, da mora priti do velike koar-tilije od skrajne levice do skrajne desnice.

VOHUNSKA AFERA.

Beograd, 28. julija. p. Tekom današ-njega dne se v zagrebški vohunski aferi ni doznalo ničesar novega. V Karlovcu je bil aretiran neki bivši avstrijski čast-nik za katerega ime se še ne ve.

PREISKAVA PRI »HRVATSKEM LISTU«.

Beograd, 28. julija. p. Beogradska »Pravda« je prejela brzojavko iz Osje-ka, da so sinoči ob 22. prišli v uredniš-tvo »Hrvatskega List«, major Stan-ković, kapetan Marković in pomočnik šefa policije v spremstvu šestih voja-kov, šestih policistov in treh policijskih agentov in izvršili tam preiskavo. O uspehu preiskave ni nič znanega.

ALBANIJA IZGNALA KOMITAŠA CAULEVA.

Beograd, 28. julija. r. Minister zuna-njih del je doblil od albanske vlade ob-vestilo, da je albanska vlada izgnala znanega bolgar. komiteškega vojvo-do Petra Cauleva, ki je zadnje dni na-padal naše ozemlje okrog Ohrida.

ILINDENSKA PROSLAVA V SOFIJI.

Sofija, 28. julija. r. Dne 5. avgusta se bo v Sofiji vršila proslava 25letnice Ilindenskega vstanka proti Srbiji. Pro-slavi bodo prisostvovali člani vlade, makedonskoizloščih emigrantov, sploh zastopniki uradne in poluradne Bol-garske.

Inozemske borze

28. julija.

CURIE. Berlin 0.0005, Newyork 560.25, London 25.72, Pariz 33.02, Milan 24.50, Praga 16.6750, Budimpešta 0.03, Bukarešta 2.85, Beograd 5.85, Sofija 5.30, Varšava 0.0030, Dunaj 0.0079, avstrijske krone 0.00795.

TRST. Zagreb 23.80—24.05, Pariz 134.75—135.25, London 105.35—105.60, Newyork 22.85—22.95, Berlin 0.002 do 0.003, Praga 67.75—68.25, Dunaj 0.0315 do 0.0325, avstrijske krone 0.032—0.034, funti 105.20—105.40.

NEW YORK. Beograd 105, London 458.50, Pariz 589, Berlin 0.0105, Milan 437.25, Curih 1784, Praga 296.75, Dunaj 0.1415, Budimpešta 0.41, Bukarešta 51.50, Varšava 0.07

Uradniški zakon

V št. 171. je »Jutro« objavilo moje poročilo o členu 239., kakor je bil zakonodajnemu odboru predložen v soboto popoldne. V popoldanski konferenci smo vlado opozorili na krivico, ki bi se zgodila onim, ki bodo v teku treh let zaradi bolezni primorani iti v pokoj. Po besedilu, kakor je izglasano v narodni skupščini, bi videti, da je na naš opomin vlada v tem smislu člen 239. omilila, kajti dodala je odstavek:

»Uslužbenec, ki bodo vršili svojo dolžnost, postali nesposobni, more ministrski svet priznati pravo, da bodo vpokojeni po določbah tega zakona.«

Iz razprav v zakonodajnem odboru in iz pogovorov s posrednimi poslanci poznam tendenco predlagateljev, namreč pustiti vse prizadete na starih penzijah, t. j. penzijah, odmerjenih po današnji plači. Plače aktivnih uslužbencev po novem zakonu se jim zdijo previsoke! Ker so imeli v mislih predvsem »prečanske« uradnike, zakonov samih pa ne poznajo dobro, dvomim, da so ta namen s svojimi predlogi dosegli. Novi členi v prehodnih določbah so tako površno stilizirani, da bo v vsakem slučaju tolmačenje zakona lahko različno.

Po naših dosedanjih zakonih je osnova za odmero penzije tista redna plača, ki jo uslužbenec ima pred vpokojitvijo. Ostale odredbe tega ali onega zakona so merodajne le za štetje službenih let in s tem v zvezi za določitev odstotnega dela. Ker se mora po prehodnih določbah novega zakona za vsakega uslužbenca v teku štirih mesecev odločiti, ali ostane dalje v državni službi ali ne, in ker teče pravo na nove redne prejemke (plačo s stanarino) od 1. oktobra, sem mnenja, da morajo pri vsakem, ki bo po 1. oktobru vpokojen, za osnovo penzije biti merodajni redni prejemki po novem zakonu.

Če je to moje tolmačenje pravilno, tedaj s členom 239. naši aktivni tovariši v Sloveniji, ki že imajo pravo na penzijo, niso oškodovani, nasprotno, za vse one, ki so služili vojske, so dosedanjí predpisi boljši od novih. Hudo prizadeti pa so vsi, ki sicer že služijo državi več kot 10 let, toda po dosedanjih predpisih nimajo prava na penzijo, a jim novi zakon to pravo daje. Izključeni od penzije so na ta način vsi slugi in zvanjenci v Srbiji, različni dnevnearji v Bosni, nekateri naši pomožni slugi, oškodovani so vsi mišaji »ukazni« uslužbeni v Srbiji in popolnoma nejasen pa je položaj za uradnike, ki so iz naših krajev po prevratu prišli v Beograd, imenovani na stari srbskijski zakon.

Rekel sem, da so za bivše vojsake dosedanjí predpisi boljši od novih. Kajti po starem se šteje za penzijo vsa vojaška služba, po novem samo služba preko rednega obveznega roka. Certifikatist, ki je šel v teku treh let v pokoj, ne bo izgubil nobenega leta, njegov tovariš, ki bo šel v pokoj po treh letih, bo izgubil tri leta kadrske službe. Po dosedanjih predpisih se štejejo rezervnim oficirjem vojna leta dvojno; po členu 246., ki so ga tudi v poslednjem trenutku vrinili v prehodne določbe, imajo to pravo samo srbski rezervni oficirji! O tem členu hočem ob drugi priliki es posebej poročati. Torej bodo onim našim uradnikom, ki bodo v teku treh let vpokojeni in so bili kot rezervni oficirji v vojni, ta leta dvojno všteta, onim, ki bodo vpokojeni po treh letih, pa ne!

V prehodne določbe zadnji dan vrnjeni členi nimajo sistemske zveze s službeno pragmatiko samo. Navedem še primer člena 234., ki se v novi redakciji glasi:

»Državni uslužbeni v celí kraljevini, izvzemši one, ki so označeni v členu 224. tega zakona, bodo uživali stalnost po preteku treh let od dneva, ko bo stopil ta zakon v veljavo, brez ozira na dosedanje predpise.«

Člen 234. se je v prvotni redakciji tako-le glasil:

»Uslužbeni, ki imajo na dan objav-

ljenja tega zakona več kot tri leta službe, pa bodo prevedeni po tem zakonu, prevedejo se kot stalni, oni, ki imajo manj kot tri leta službe, kot začasní uslužbeni. S temi se bo postopalo dalje po predpisih o začasní službi.«

Zamenjali so člen z novim besedilom brez vednosti, da bi stari člen moral brezpogojno ostati zaradi prevedbe, ker je »začasnost« ali »stalnost« v službi po predpisih nove pragmatike bistvenega pomena za napredovanje v službi in za pravo na družinske penzije. Z novim členom so hoteli nekaj popolnoma drugega določiti, kar pa se jim je pokvarilo z besedo »stalnost«. Pred odhodom demokratov iz seje zakonodajnega odbora je prišel k meni dr. Peleš in mi zatrjeval, da se z novim členom uničuje le odločba 4. odstavka člena 71., ki pravi:

»Premestitev iz mesta v mesto se more izvršiti šele po preteku dveh let službe v mestu, iz kojega se premešča.«

Opozoril sem dr. Peleša, da stari člen govori o drugih stvarih, da ga morajo obdržati in v tem slučaju njihov predlog ustaviti kot nov člen in v njem besedo »stalnost« zamenjati z besedo »nepokretnost«, odklonil pa sem njegovo vabilo, da bi jaz popravil tekst takšnih njihovih predlogov.

V resnici ima njihov člen 234. samo tedaj pomen, če namesto besede »stalnost« pride »nepokretnost« v smislu člena 71.

To namreč hočejo: nekatere uradnike, ki po prvi reviziji in redukciji še ostanejo v državni službi, svojevoljno premeščati in tako premeščati, da bodo sami dajali »ostavke« na službe. Premeščanje bo zadnje rešeto za »prečiščenje« uradniškega statuta.

Ljubljana, 28. julija 1923.

Jožef Reiserer,
narodni poslanec.

**II kreditni politiki
Narodne banke**

Včeraj smo priobčili v informacijo privrednim krogom članek, v katerem se pojasnjujejo sklepi glavnega odbora Narodne banke od 21. t. m. in njihovi nagibi. Temu od avtentične strani podanemu pojasnilu naj pristavimo tudi svoje stališče.

Kakor znano, so naši trgovski, predvsem pa industrijski krogi postali žrtve restrikcije eskontnih kreditov, ki se je izvršila pod firmo deflacije. Te omejitve so težko zadele ne le našo trgovino in industrijo, temveč sega v svojih posledicah boj za kredit Narodne banke v vse žilice gospodarskega življenja. Ni naša namera, pisati na tem mestu za ali proti deflaciji: z dosedanjimi krediti naše gospodarstvo ne more izhajati, in to brez lastne krivde, kajti oslabiljena valuta je zamoposebi zvišala potrebo denarja. Če nečemo, da pada mlado nastala industrija nazaj v sužnost tujcem, se ne more ta kar meni nič tebi nič odkozovati na inozemski kapital. Ta korektura kreditov bi se dala doseči s pravičnejšo in racionalnejšo razdelitvijo obstoječih kontingentov in z zmerno pomnožitvijo novčanic.

Preko svojih strokovnih organizacij so privredni, zlasti industrijski krogi izrazili prav jasno svoje zahteve. Zlasti severni del Slovenije, kjer ni mnogo denarnih zavodov po sedežu, ampak le po podružnicah, trpi na prikrajšanju kreditov. Tudi naša agrarna trgovina se je javila in je zlasti hmeljarstvo preko poklicanih zastopov v Savinjski dolini opozorilo na svoje kritično stanje.

Uspeh vseh teh prizadevanj je negativen. Kakor se je že prej javilo in kakor obrazlože tudi včerajšnje poročilo, so vsi predlogi naše industrije padli in je le sezonska izvozna trgovina dosegla povišek 150 milijonov dinarjev.

Finančni minister se je na dotični seji Narodne banke branil vsakega povišanja števila novčanic in je prav umestno polemiziral proti favoriziranju takozvane sezonske izvozne trgovine, češ, da sta žito in češnje pač bile v

Srbiji pretežna izvozna predmeta, v naši razširjeni državi pa je izvoz v vseh mesecih enakomeren in celo večji v mesecih, ki niso v območju tega sezonskega izvoza. To se pravi, da je krivično ta izvoz favorizirati s posebnim privilegijem. Nedosedel je bil minister, če je nazadnje vseeno pristal na pomnožitev števila novčanic za 150 milijonov dinarjev. S tem je storil krivice ostali izvozni trgovini in producentom, ki zmanjšujejo uvoz in inozemstva, in dinar je reagiral ter zadnje dni prav občutno padel.

Popoln neuspeh naših stremiljenj glede na kreditno politiko Narodne banke nas pa mora tem bolj presenetiti, ker se nam končno še pove, da izvoznih kreditov ne bomo deležni, oziroma le nominalno. Kot poljedelska industrija in trgovina spada naše hmeljarstvo med tipične sezonske izvozne panoge in bi torej to smelo zahtevati močen delež od novih 150 milijonov kreditov. Le s tem se izognemo sumu, da se je na zapadu restringirajo, da se bo iz toku države moglo več dati pod imenom, ki naš del države precej izključuje iz udeležbe. Pa tudi sicer je sezonski izvoz poljskih pridelkov iz Slovenije (n. pr. fižola) živahen.

S sklepi Narodne banke od 21. t. m. se torej ne moremo zadovoljiti. Pa tudi z obrambo ne, s katero se nas hoče uveriti, da so ti sklepi pravični.

Italijanske demonstracije na Triglavu

Z namenom, da zabišejo sramoten nastop dne 15. t. m. so hrabri italijanski alpinisti posetili v velikem številu dne 25. t. m. stari Triglav. Prišli so čisto nepričakovano in brez obvestila, tako, da jim jugoslovanski Triglav ni mogel prideriti dostojnega sprejema.

Došli so po Kugljev poti v polni bojni opremi, zadnji pa so lezli muzikantje z basi. Prvi so se ustavili kakih 50 m pod vrhom. Od tu pa so poslali naprej patroljo osmih mož, ki so prišli vprašati, če se nahajajo kje v bližini Srbi in če bi ti v slučaju prekoračenja meje streljali. Ker so jih slovenski turisti potegnili, češ da se nahajajo Srbi s strojnimi na Kredarici in da bodo v eni uri že lahko na vrhu, so se močno ustrašili. Vendar pa jih je došli kapetan potolažil s tem, da teče provizorna meja po vrhu Triglava in da je provizorna meja na »Tricornu«, škafja za štampiljke. Na naše ugovore in proteste je vedel samo en odgovor: »Vam ni znana rapalska pogodba! Obenem pa je tudi milostno narobal, naj sporočimo onim prenasitnim vročerkarjem, ki so 15. t. m. zabranili kobarškemu junakom dostop na Triglav, da bodo v slučaju, da bi bili alpinci še kdaj sprejeti na tak način, prisiljeni napraviti kazensko ekspedicijo do Aleksandra dvoroga doma in se nad njim osvetiti. Med temi brihtnimi izjavami g. kapetana so prilezle na vrh tri stotnje alpincev in poslede ves vrh. Zadnji so primahalí godci, da pride na Triglav Aljažu za god serenado. Jedva so se vsi zbrali, se je Triglav odel v meglo, kot bi ga bilo sram številnega obiska. Oodba je urezala alpinski marš in Italijani so pričeli peti alpinsko himno, v kateri alpinec vse vrhove osvaja, če mu jih seveda niko ne brani.

Vojski so bili Italijani, tirolski Nemci in Slovenci iz neodrečene domovine. Oboroženi so bili s karabinkami, bajoneti in opremljeni s ostrimi naboji. Po kratkem oddihu je bataljonski trobentač zatrompetal proti neodrešeni domovini (Trenti) in s tem javil vesoljni Italiji, da stoji alpinska straža tudi na »Tricornu«. Po tej ceremoniji so se žurno pričeli pripravljati na odhod ves čas gledaje na Mahi Triglav, kdaj se prikaže strašna šajkača. Nato so jo naglo odkurili proti meji nazaj.

S tem je bila demonstracija končana.

OGLASI imajo prvovrsten uspeh samo v »JUTRU«, ki je najbolj razširjen in najbolj čitan SLOVENSKI DNEVNIK.

Spori

Ilirija : S. K. Vardar (Beograd)

4 : 3 (2 : 2).

Včeraj je gostoval v Ljubljani tretji beograjski nogometni klub Vardar. Nogometni sport v Beogradu se je zadnja leta zelo razvil in moramo vsled tega le odobravati stremiljenje Ilirije, da nam nudi tekme z dobrimi klubi iz naše širše domovine. Včerajšnja tekma sicer ni bila v vsakem oziru na višku. Vendar pa moramo poudarjati, da je Vardar včeraj pokazal precej svojih vrlin. Dasi je Ilirija zmagala po trdem boju, se mora priznati, da so jo gostje tehnično in taktično nadkriljevali. Napad je bil mnogo boljši od napada Ilirije in je prišel do izraza zlasti s svojimi lepimi kombinacijami pred golom. Vsi doseženi goli so bili lepi in neubranljivi. Krilska vrsta je igrala dobro, vendar pa ni bila povsem kos krilcem Ilirije. Najboljši del moštva pa je bila obramba, zlasti desni branilec, ki je razčistil nebroj opasnih situacij. Tudi vratar gostov je izbozen ter večina golov ne gre na njegov račun. Skoraj pri vseh Beograjcanih smo občudovali lepi start na žogo ter izredno hitrost in gibčnost.

Napad Ilirije včeraj ni mogel priti do polne veljave. Deržaj ni zadovoljil, Pevalak očividno ni bil disponiran. Krilska vrsta je igrala pozitivno, vendar je ves čas stala predaleč za napadom, ki ga vsled tega ni mogla krepko podpirati. Lado pri zadnjih tekmah ni na višini. Obramba je bila dobra, samovoljen odstop Pretnarja v drugi polovici pa je graje vreden. Pozdraviti moramo, da Ilirija polagoma postavlja v prvo moštvo svoje mlajše igralce. Napredek kluba v vseh panogah ne sme biti odvisen le od gotovih igralcev, ki menijo, da morajo obdržati svoje mesto v prvem moštvo do smrti. Naj pridejo do veljave tudi mlajše moči, ki kažejo talent, in napredek kluba bo zagotovljen. To se je zopet videlo pri včerajšnjem nastopu vratarja Miklavčiča, ki je brezdvomno pokazal, da sčasoma ne bo zaostajal za dosedanjimi vratarji Ilirije. Tekma se je vršila ves čas v ostrem tempu, žalostno je v drugi polovici z obeh strani pričeli igrati nekoliko nefair. Prišlo je čisto do ostrih izpadov, ki so znatno kvarili potek igre. Enega igralca Vardarja je sodnik izključil. Ilirija je dosegla zmago v zadnji minuti z enajstmetrovko. Gostje so si v prvi polovici zabili sami en gol.

Vodstvo dosežejo gostje takoj v drugi minuti v lepem napadu. Domači kmalu izenačijo po prostem strelu; po menja-johih napadih zabijejo Beograjčani zopet en gol, vendar pa nepazljivih njihov branilec zabije lasten gol in tekma ostane od odmora neodločena. V drugi polovici drugega polčasa se opaža precejšnja premoč Ilirije in Učak zabije tretji gol, nakar gostje zopet izenačijo. Vsed »hands« diktrana enajstmetrovka prinese Iliriji zmago. Upamo, da bo Ilirija pri današnji tekmi odpravila včerajšnje nedostatke ter res zaslužila zmago. Borba bo ostro in napeta, toda zmaga bo vredna vsakega napora.

Tekmo je sodil g. Vodišek, ki nikakor ni zadovoljil. V svojih odločitvah je bil povsem nesiguren in ni imel igre v svojih rokah.

Službene objave LNP.

(Iz seje poslov. odbora z dne 25. t. m.)

Izžrebani so nastopni termini prvenstvenih tekem sezone 1923 - 1924: I. razred: 7. oktobra Jadran; Ilirija, 14. oktobra Hermes; Jadran, 21. oktobra Hermes; Ilirija.

II. razred: 2. septembra Primorje; Slavija, Slovan; Svoboda, 8. oktobra LASK; Slavija, 9. septembra Primorje; Svoboda, 23. septembra Slovan; LASK 30. septembra Primorje; Slovan, 7. oktobra LASK; Svoboda, 14. oktobra Slovan; Slavija, 21. oktobra Primorje; LASK, 28. oktobra Svoboda; Slavija.

Tajnik II.

Dunajski Amaterji v Pragi. Včeraj so Amaterji premagali v Pragi Union Žitkov s 3 : 1 (1 : 0). Ker so Amaterji

nedavno na Dunaju porazili praški Sparto, je bilo zanimanje med Pražani, ki so napolnili vsa stojišča in sedela igrišča, ogromno.

Naša dirkača Kosmatin in Hvala (oba Primorje) sta odpotovala na Dunaj, kjer se danes udeležita mednarodne kolesarske dirke Dunaj-Gradec, ki jo priredi dunajski klub Sturmvoegel.

Praška Sparta v Gradcu. Včeraj je praška Sparta porazila O. A. K. s 3 : 1 (2 : 0). Gradčani so se zelo uspešno branili.

Objave

Na šentjakovski semenj, ki je danes v nedeljo na vojaškem strelišču na Dolenjski cesti št. 15. Opozarjamo ljubljanske in okolišansko občinstvo, da se ga udeležijo v čim največjem številu. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Vstopnina 3 Din. otroci prosti.

Vozne ugodnosti za udeležence kongresa UJU v Ljubljani. Za državne železnice je ministarstvo svaobračaja dovolilo po lovično vožnjo, veljavno od 2. do 10. avgusta. Kupiti je celo karto, ki velja tudi za nazaj, če ima žig, da se član res udeležil kongresa. Na parnikih je Uprava brodskega sindikata z odl. št. 547 od 11. julija dovolila četrtinsko vožnjo, veljavno od 1. do 10. avgusta. Legitimacije, kakor za železnice. Za proge južne železnice je obratno ravnatelstvo južne železnice dovolilo polovično vožnjo 2. in 3. razreda potniških vlakov veljavno od 8. do vključno dne 9. avgusta. Prekinjenje vožnje je dopustno. Za izlete je ministarstvo svaobračaja dovolilo polovično vožnjo po kongresu na drž. žel. iz Ljubljane do Bohine, Bistrice, Bleda, Plazice in do Kamnika. Izkaznice dobe člani v centralni kongresni pisarni v dneh kongresa.

Velika udeležba na kongresu jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani obeta biti posebno iz Hrvaške, ker prihajajo številne prijava. Učiteljstvo hrvaškega poverstva UJU Zagreb se pripelje v Ljubljano s posebnim vlakom dne 5. avgusta ob 10.18.

Sokol Želica priredi s sodelovanjem Sokola Ljubljana I. svoj II. javni telovad. ni nastop v nedeljo dne 5. avgusta, na prostoru gostilne »pri Urbančuk«. Stojnice št. 29. Začetek ob pol 4. uri. — Odbor.

Prostovoljno gasilno društvo v Zg. Šiški priredi dne 12. avgusta na senčnem vrtu g. Fr. Zajca veliko vrtno veselico z bogatim srečelovom, spojeno s kegljanjem na dobitek, ki se prične dne 21. julija 1923. K obilni udeležbi vabi odbor.

Izgublil se je lovski pes (kratkodlak prepelčar), sliši na ime »Don«. Najdite! se naproša, naj ga odda proti nagradi Holvatu, faktorju tisk. društva Kranj.

Meštrovičeva razstava

v Jakopičevem paviljonu ostane odprta le še kratek čas. Ker izkazuje obisk dosedaj preskromno zanimanje, upamo, da bodo v teh zadnjih dneh posetili razstavo vsi zamudniki. — Vodstvo pri Meštrovičevi razstavi je danes ob enajstih.

Ugledni gostje v Ljubljani. Meštrovičeva dela na ljubljanski razstavi si je ogledal prošli terek znani publicist, profesor umetnostne zgodovine na dunajski univerzi, g. dr. I. Strzygowski, spremljval g. dr. Pohanyaj; imel je ob enem sestanek z g. Meštrovičem samim v osebnih zadevah. G. Meštrovič je bil v ureditvi razstave zadovoljen. V malem spremstvu so si ogledali zbirko »Narodne Galerije«, nekaj arhitektonski zanimivosti mesta in Ljubljano v okolico v celoti z grajskega stolpa. Kljub pičlemu času, ki je bil odmerjen obisku, so se ugledni gostje odpeljali v najboljimi vtisi.

Narodna Galerija v Ljubljani je vabila potom klubov vse slovenske umetnike, da razstavijo svoja dela na avgustovsko-septembrovi razstavi. Dela morajo biti poslana v Ljubljano do 10. avgusta in so podvržena juryji.

Ljubljanski letoviščarji

Slavno uredništvo!

Imamo blejske letoviščarje, slatinske letoviščarje, bohinjske, kamniške, topliške, gorske, morske in še druge letoviščarje — zakaj bi ne imeli tudi ljubljanskih letoviščarjev? Saj nas je mnogo. Vsi, ki nismo odšli na letovišča — smo postali ljubljanski letoviščarji. In nekaj smo jih dobili tudi od drugih.

Ko sem zadnjič čital vaš članek o ti-volskih večerih, sem se takoj zvečer potopil po drevedu navzgor in sem spoznal, da je res vse tako kakor ste pisali. In zdaj morajo vsak dan pari in samci po tisti poti — mnogo se jih seveda razgubi po večernih samotah, drugi gredo na koncert, kjer vlada vse večer živahno življenje. Saj smo bili v teh vročih dneh vsi potrebni bladija. Med mnogimi znanci in neznanci sem srečal tudi prijatelja Gavdija Patrona, ki je vam znan že iz lanskega leta. Povedati vam moram, da je še vedno samec in zato vsak dan bolj nervozen. Dasi vsak dan čita »Jutro«, vendar ne mara, da bi se njegove zadeve »vlačile« po javnosti. Toda z vašim člankom se je popolnoma strinjal. Kakor veste, se je lani prijatelj Gavdiju Patronu pripetila sledeča neizgoda, ki je pripomogla, da je postal zomei za eno skušnjo bogatejši:

Ko je v začetku junija začelo vse odhajati na letovišča — ta na Bled, oni na Baško, ta v Dubrovnik, oni v Bohinj — je tudi moj prijatelj Gavdij Patron mislil, da bi bilo treba izpremeniti ljubljanski zrak že zato, ker je to postala nekaka moda. Toda cene po letoviščih so bile visoke, Gavdij Patron pa je — kakor veste — državni uradnik. Zato se je hotel pridružiti oni vrsti letoviščarjev, ki ne hodijo na najdražja letovišča ampak se zadovoljujejo z letovišči druge, tretje in zadnje vrste.

Neki dober prijatelj mu je našepetal, da je letovišče lahko vsaka gorska vas, kjer je dober zrak, polje, gozdi in povsod mnogo t. zv. kmečke poezije. Gavdij Patron je prišel do prepričanja, da je to res in kmalu je zvedel, da je tako letovišče tudi na Gornjem Kobilju blizu Bodečega vrha, v hribih, tri ure od železnice. Pospravil je svoje stvari in je šel. V vlak je bilo vroče in pri svoji nervoznosti bi se bil moj prijatelj skoraj stregel z isto tako nervozno staro samico, ki je sedela pri oknu in ni pustila okna odpreti, češ da vleče. Vse to je spravilo Gavdija v skrajno slabo voljo. Dasi je zelo miroljuben človek (zato se tudi ni oženil) je ta dan vkljub svojim boljšim sklepom prisegel, da tega še dolgo ne stori, ker so ženske tako sile. Na postaji R. je izstopil in z njim še par žensk, ki so nesle polne koše iz Ljublja-

ne. Vprašal je, kje je Gornje Kobilje in ljudje so mu komaj dopovedali, po kateri poti najlažje doseže tja.

Od daleč so se videli hribi tam za Bodečim vrhom, kjer je bilo Gornje Kobilje. Dan je bil vroč in pot precej neprijetna, dokler ni prišel do gozda. Tu je počil in premišljeval, koliko bo prihranil na gorskem letovišču, kajti tam bo vendar vse cenejše nego v Ljubljani. Tudi ne bo družbe, da bi ga vsak večer zapeljala, da izplje po en četrti več nego je potreba itd. Predstavite si Gavdija sodečega, golorokega, razgolavega in razpetega sredi gozda — ob njem leži nahrbtnik in on uživa gozdno poezijo. Vse to ga je tako prevzelo, da je pri prvem kričopju zavil na napačno stran in je po dolgi samotni poti prišel na Dolenje Hravotje, kjer je zvedel, da je do Gorenjega Kobilja še dobre tri ure. Prijazen mož se mu je ponudil, da ga popelje tja z vozom. In res se je kmalu na to vozil Gavdij na trdi kolnici po razvoženih hribovski poti na svoje letovišče. Kljuje je obstajalo in otepal z repom muhe, kmet je kiel in tepel z blicem — Gavdij pa se je — kakor veste je precej debel — premetaval po vozu, kakor ga je zanašalo na levo in desno. Po strmi poti so dospeli do Bodečega vrha in potem je šlo počasi proti Kobilju. Bil je že mrak, ko so dospeli tja. Kmet mu je računal za vožnjo 150 kron, ki jih je moral Gavdij plačati vkljub temu, da se mu je zdelo preveč.

Gor. Kobilje nima gostilne, kar je sicer čudno, a pravijo, da izjeme potrjujejo pravila. Po dolgem spraševanju se je posrečilo Gavdiju dobiti sobo pri neki posestnici, ki je imela troje otrok. Odstopila mu je lišo, sama pa je šla z otroki na podstrešje. Tako je začel Gavdij svoje letovanje. Postelja je bila zelo trda, sicer še precej čedna, vendar ne brez bolh, kar je na kmcih samo po sebi umevno, a za Gavdijevo nervoznost malo priporočljivo. Zrak v sobi je bil slab, a Gavdij se je tolažil, da se bo navzli drugi dan zdravega kmečkega zraka. Zjutraj je dobil belo kavo s črnim kruhom, pa skodelica ni bila posebnost čista, kar ni bilo po volji Gavdiju, ker je prijatelj čistote. Glede obeda in večerje je bila težava — gospodinja je rekla, da mu ne bo kuhala in je priporočila svoje sosede, ki je bila baže svoj čas pri boljših ljudeh v službi. Tam je Gavdij kosil in večerjal pa mu ni šlo posebno v tek — zakaj ne, o tem je pozneje mnogo pripovedoval. Popoldne in popoldne je hodil na sprehod — dokler ni končno nekega dne vprašal za račun, ki se je glasil: stanovanje 40 K dnevno, kava 20 K, obed in večerja po 50 K. Takrat je Gavdij spoznal, da ne bo prihranil nič — plačal je, in drugi dan se je vrnil v mesto. Bil je zelo slabe volje

in se je zaklel, da ne gre nikoli več na letovišče. Zato letos letoviščarji po Ljubljani in je prav zadovoljen. Kopat se hodi v Laze in na Ljubljano, spremlja se po tivolskem gozdu, na izlete hodi na Golovec, v Mestni log, na Rožnik in na Posavje — zvečer pa uživa tivolske večere in dobro vino pri umetniškem koncertu. In je prav zadovoljen. Ker je velik prijatelj narave, skuša zbrati posebno družbo, ki bi preuredila oni lepi kot v tivolskem gozdu, kjer so bili svoj čas »kneparji«. Tam mu zelo ugaša — mi je rekel. Tudi je spoznal, da je ljubljansko letovišče cenejše in boljše od kobiljskega, kajti zraka je dovolj, vode in vina tudi. Poleg tega ima človek vse udobnosti glede postelje in drugih zadev. In ni treba posebej plačevati. Izberesh si lahko vse po volji in tako je Ljubljana res veliko letovišče. Ker je prijatelj Gavdij precej iznajdljiv, bo našel gotovo še nove lepe posebnosti, ki jih skriva v sebi ljubljansko letovišče. Pa o tem bo mogoče sam poročati.

Vsem našim znancem in neznancem raztresenim po vseh različnih letoviščih naše mile Jugoslavije, pošilja potom »Jutra« v imenu ljubljanskih letoviščarjev najlepše pozdrave

ljubljanski letoviščar

in trgovci 28, umetveni poklici 22, vojniki 10 in končno 1 posestnik. Največ izprememb se je izvršilo leta 1921; dotlej so izpremembe vsako leto narasčale; z letom 1922, pa je izstopanje mahoma padlo od 142 na 42; tudi prilaganje v brezkonfesionalnost je padlo od 87, ki je bilo hkratu najštevilnejše leta 1921, naslednjega leta na 1 samega. Vse kaže, da se tudi na verskem polju vračamo k pomirjenju in stalnosti.

Znanstvena analiza poljuba

Solze so že davno analizirane. Ugotovilo se je, da so v vodi zelo razredčena raztopina gotovih soli: natrija, kalcija in magnezija. Po pravici je trdil neki priznani fiziolog, da pač ni pravega vzroka zato, da bi nam taka kemična raztopina segala v srce.

Sedaj je prišel na vrsto tudi poljub. Analizirati poljub je že znatno težja naloga. Solza je vendar zapodadljiv izdelek solnih žlez, katerega lahko vjamemo, tehtamo in čigar vodo pustimo lahko izhlapi, da dobimo njega raztopine v trdni obliki. Tako postopanje je pri poljubu seveda nemogoče. Manjka mu tudi enotna sestava, ki je lastna solzi, četudi jo izjeka kdorkoli.

Težava analize pa pravega učenjaka ni nikoli plašila. Ker se ni moglo, kakor

pri solzi, postopati kemičnim potom, se je skušalo vsaj doznati fizično vrednost tega izraza našega čustva. Z vsakim poljubem se vrši nek pritisk. Pritisk pa je veličina, ki se da izmeriti. Konstruiral je torej raziskalec instrument, ki omogoča tako merjenje. Sestavljen je iz majhnega bobenčka v velikosti žepne ure. Bobenček je napolnjen z vodo ter je po ovi, ki je istotako napolnjena z vodo, v zvezi z manometrom. Kazalo manometra se giblje na lestevici. S tem da se poljubi na eni strani, ali pri dveh poljubih obeh straneh bobnička, se lahko izmeri pri poljubu izvršeni pritisk.

Seveda se poljubi drugače ljubico in zopet drugače tačo in se torej ne more dobiti enakomerne vrednosti. Vendar pa se pri teh poljubih pojasni občutljivost raznih delov telesa glede poljuba. Pri poljubovanju se je pritisk krvi pri nekem moškem od 180 milimetrov zvišal na 160 milimetrov, pri ženskem bitju pa od 100 na 122 milimetrov. Zdi se torej, da je bila dama pri poljubu precej bolj hladnokrvna, kakor možki.

Ameriški učenjak še nadaljuje te poizkuse in jih z znanstveno temeljitostjo vrši na osebah različne starosti, v raznih letnih dobah itd. Amerikanci z veliko napetostjo pričakujejo nadaljnje rezultate teh raziskavanj.

čudovito prijazne male pokrajnice. Vse to in črni izstrihi Klare Trčka so samo za oko. Jakac pa skuša ganiti v naši notranjosti občutek človeka. Strogo se izogiba vsakemu zavednemu nganju, uporablja v lesorezu najširša, najbolj močna izrazna sredstva črno-belega in nikdar lekan ali kompliment, ampak z izjemo par reminiscenc na Brömsa (št. 79, 86, 84) vedno posebno samosvoj. Prostor se razodeva pogosto v tajinstveni globocini in vsi njegovi ljudje so interesantni, pomembni, psihološko globoko pojmovani. Tu zveni pri muzikalnih motivih tudi muzikalna atmosfera in vedno govori tudi moč iz slike. Tu začenja sledujoče čustvo, ki se ne da natančneje razložiti, torej umetnost. Seveda ne sme nastati vtis, kot da je treba prištetu mladega Jakca že med popolnoma gotove in velike umetnike. V mnogih stvarih je še negotov in v iskanju preveč aforističen, da bi mogel dati globokemu občutku zadostno silino. A vendar je na poti k visoki umetnosti.

J. Cvijić: Balkansko polnostrvo

južnoslovenske zemlje, I. knjiga, Zagreb, 1923. Ta knjiga je nastala na podlagi predavanj, ki jih je naš najboljši geograf imel med vojsko na pariskih Sorboni. Cvijić je najboljši poznavalec balkanskega polotoka. Na podlagi svojih potovanj in točnih opazovanj, ki jih je opisal dosedaj v številnih monografijah, je v tej knjigi podal splošni pregled balkanskega polotoka. Večji del knjige se bavi z antropogeografijo; metodno je snov obdelana povsem na nov način: Knjigo lahko razdelimo na dva dela. Prvi del, »Geografska sredina in človek« opisuje fizično geografijo Balkana in razmerje med zemljo in človekom. Drugi del »Geografski vplivi in intervencija družinskih elementov«. Kot »glavna geografska in sociološka fakta« nam govori o psiholoških posebnostih Jugoslovancev. To karakteristiko je Cvijić izklesal na temelju historičnih, etničnih in socialnih dejstev. Knjiga je res pravi antropogeografski rudnik za spoznavanje balkanskega polotoka.

Zanimivo znanstveno delo našega rojaka. V Pragi je izšla znanstvena razprava našega rojaka dr. Ivana Žmavca »O prirodznanskih temeljih socialnih reform« (dr. Iv. Žmavc: O prirodvedeckych zakladech socialnih naprav). Spisy Masarykovy Akademie Prace št. 10. Odbor narodohosp. a soc. št. 1. Nakladem Akademie v Praze — I. čp. 60. a v komisi Fr. Rívnace v Praze — II. Příkopy 24. Cena 9.60 Kčs.

»Historija oslobodjenja i ujedinjenja Jugoslovena.« Pod tem naslovom je izdal dr. Vasilij Popović v sarajevski »Prosvetini Biblioteki« zanimivo knjigo, ki opisuje razne osebnosti, zaslužne za naše ujedinjenje, razne zgodovinske prizore itd. Publikacija ima številne ilustracije ter je v nji v glavnem obdelana zgodovina Jugoslovenov v zadnjih 100 letih. Knjiga je pisana vreskozi v jugoslovenskem duhu.

Zagrebska visoka glasbena šola je v preteklem letu imela 736 gojencev in 43 učnih mošt. Vsi oddelki je obiskovalo 47 slušateljev.

Proslava Sukove petdesetletnice. Češki komponist J. Suk bo 4. januarja 1924. praznoval 50letnico svojega rojstva. Ob tej priložnosti bo klavirski virtuoz dr. V. Štepan izvajal vsa Sukova dela.

Enciclopedie Tchecoslovaque. Pod tem naslovom izdajata Edition Bossard v Parizu in založba »Orbis« v Pragi obsežno delo v francoski, ki naj pokaže inozemstvu verno sliko o češkoslovaški republiki. Prvi zvezek enciklopedije obsega spis »Industrija in trgovina« ter je natančen na 594 straneh. Nadaljnji zvezki bodo obsegali popis zemljepisnih in narodopisnih razmer ter ilustracije političnega, kulturnega in socialnega življenja v Češkoslovaški.

Kulturni pregled

Grafična razstava Božidarja Jakca v Pragi

Slikar Božidar Jakac, ki je letos s posebno pohvalo profsorskega zbora absolvirao grafično specialno šolo prof. Avgusta Brömsa na praški akademiji upodablja jočih umetnosti, je priredil za slovo razstavo svojega grafičnega dela. Med občinstvom je zbudila nenavadno zanimanje in tudi stroga praška kritika se izraža zelo laskavo. Tako piše dr. F. X. Harlas v »Narodni Politiki« (22. junija):

»V palači Narodne skupščine (nekdanji »Rudolfinum«) razstavlja mladi jugoslovanski umetnik Božidar Jakac grafična dela ter svoje risbe, in sicer lesoreze, bakropise, litografije. To so zanimivi dokazi razvijajočega se talenta, sigurne in silne grafične nadarjenosti, ki tudi s svojo popolnoma modernistično smerjo ne zataji pravega umetniškega jedra. Jakac gotovo zelo poenostavlja formo, obris, omalovažuje detajle, to pa stori povsod, kjer to nujno zahteva dekorativna natura dela in to stori tako, da nikjer ne zataji svoje izredne risarske narave. Vedno je resnično dobro gledana in vedno je umetnikova zmoglost, to resničnost tudi dobro izrazi, tudi če stilizira, docela jasna. Ta dobri risar se enostavno ne zataji, naj se kreta njegovi modernosti, kot o sili njegovega umetniškega karakterja. Nekateri portreti so zelo dobri, pri vsej enostavnosti polni življenja, mnogi bakropisi tako srečno razumevati in lahko kot na plošči narisani, da bo mogoče kdaj tu težje Jakcove umetnosti. Tudi litografije izdajajo ne samo mnogo fantazije, ampak tudi risarske sigurnosti in so mehke, polne svetlobe in zametastih senc. To je ona umetnost, ki učinkuje samo s kontrastom črnega in belega in h kateri se ne približe vsak slikar, ki bi si baš del v glavo, da bo postal grafik. Jakac je pa to že davno.«

Arhitekt F. Lehmann piše v »Prager Tagblatt« (21. junija):

»Sedanjša rudolfinška razstava kaže samo enega umetnika, ki spada v to centralno umetnostno dvorano prestolice. To je Brömsjev učenec B. Jakac, ki je južni Slovan. Razstavlja samo grafiko, lesoreze, bakropise, litografije in monotepe, je pa celo v najpovprežnejši risbi mnogo več slikarja, kot Chodounska v največji oljni podobi. Kaj dela umetnika, se da

na tej razstavi, ki kaže tako raznolične talente, bolj pojmiti v primeri kot pa absolutno. N. pr. že v izbori temat se lahko spozna, da je Jakcev talent mnogo bolj bogat in mnogolik, kot pa talent obeh Trčka, Klare in Antona. Če kdo slika, kot rajna slikarica Chodounska, samo pokrajino in cvetje, ta specializacija lahko zbudil človeške in umetniške učinke samo v slučaju, če je globina in intenzivnost naziranja posebno močna. Če je moč podajanja posebno pomembna. Slikana razglednica ostane brez učinka. Če se pa kdo upa na temata globoke čustvene vsebine kot je ljubezen, smrt, materinstvo, pomenja to močno ganjenost, obsežnega duha! In brez umiljenja bi ravno pri teh motivih naslov razkrinkal umetniško nedorazlost. Tako, da lahko obrnemo: križanje, socialna temo v sliki tako podati, da ne razočara, kaže na spoštovanja vredno umetniško znanje. Globino in moč talenta bomo pa tudi spoznali — vedno v brezpopojno Jakcovo korist — če v primerjanju z obema Trčki obrnemo pozornost na način upodabljanja, na »Kak«. Vidi se po mali vaji samo v tem, kako kdo vodi črto, celo osebnost. Lahko se v mučnem risanju kontur, v malenkostnem ponatiranju ploskve izdaja bojazljivost, lahko se s svinčnikom in gumo išče pravilno rísbo in potem z debelim grafitom te pripomočke prekrije, tako da izgleda od daleč kot čudovita suvereniteta od blizu pa bahaštvo. Lahko pa je človek v risanju z litografsko kredo lev. V teh stvarih se javlja temperament pa tudi poštenost, v preziranju pripomočkov za upanje v vase, na kratko, znanje. Nič drugače ni: zvestoba, odkritost, poštenost in svoboda človeka so brezpopojni pogoj umetnosti trajnih vrednosti. Ali pa: če se za sliko ne pojavi človek, ali pa: če se za sliko ne pojavi človek, ki ga lahko ljubimo ali spoštujemo, vsa slika ni nič prida. Kar se tedaj tiče obeh Trčkov se pojavi v primeri z Jakcem vsa razlika pomena med umetno obrtjo in umetnostjo. Klara in Anton Trčka sta izrazita umetna obrtnika. Oba iščeta vedno ornamentalnosti, okusarstva, precioznosti, prijetnosti, originalnosti, zabavnosti. Klara Trčka uporablja škarje z veliko spretnostjo, dela prijetne male paspartuje in male čedne niverčice, in Anton Trčka uporablja pestre svinčnike, akvarelne pičice, črtkanje in sladki pastel v iste svrhe. Tako nastajajo ljubeznjive stvarice kot pastel št. 50 »Sladka sreča« imenovan in

polpelo 30 nemških devovk, je bilo toliko povpraševanja pri izseljeniškem uradu na Ellis Islandu, da je ta urad moral v javnih oklicih, inseriranih v časopisja, prositi, naj ga puste v miru. Mnogoterda dama, ki je lani prišla na poletno počitnice v Nemčijo, si je od tod pripeljala služkinjo seboj. Prevzočina je stala z vizumom vred okrog 150 dolarjev. Ta znesek so morala dekleta odslužiti. Njihov mesečni »lon« so tako doglo skrajšali od 30 na 20 dolarjev. To je bilo precej upravičeno, kajti ta dekleta niso znala angleški, zato tudi niso znala odpravljati obiskovalcev in se z njimi pomeniti, niso znale opravljati telefona, kar je v ameriškem življenju zelo važno in ne znajo na ameriški način kuhati. Nekaj časa so dekleta prenašala to krajšanje meze, potem so pa nekoga lepega dne pospravila vsaka svoj kovček in jo popihale — drugam. Kajti doznale so, da v Ameriki ne poznajo odpovedne dobe. Vsakdo je sam zase, in če posel n. pr. zbolji, je kar na mestu odpušen ter naj sam gleda, da ozdravi ali pa pogin. Kjerkoli, v hotelu ali na cesti. Če je Amerikane dovolj dolgo robotal, si je tudi prihranil majhen kupček in si kupi ali zgradi enorodbinsko hišico na robu ogromnega velenesta. V nedoglednih frontah stoji te enorodbinske hiše, povsem enake druga drugi, tesno druga poleg druge, dvajset ali trideset ali petdeset po popolnoma istem konitu. Ali pa naidek hiše na sa-

mem, v otmenem angleškem kolonialnem stilu vsakebi. Potem ni med njimi plot, vsa okolica okrog teh hiš je en sam park, in meje so potegnjene nevidno, kakor meridijani. Tu pa že najdeš služkinjo v hiši. Dvakrat ali trikrat na teden pride v hišo zamorec, da očisti kotle centralne kurjave in nagrmadi premoga. Pozimi pa pride kidat sneg in oskrbet kurjavo. Nova iznajdba pa je, da si premogovno kurjavo sploh prihranijo in da kurijo z ogljem. Videl sem takšno kurjavo v vili bogatega zdravnika v Milwaukee. Enkrat na mesec napolni zamorec kotel z ogljem, drugo opravlja sesalka sama.

Ameriško življenje pa je težavno in polno dela za moža in za ženo in nima tihega rodbinskega veselja, kakor ga poznamo mi. Nima prave prisrčnosti. Življenje se odigrava v zelo tesnih mejah stanovanj, med zelo maloštevilnim pohištvo, le kolikor ga je najnujnejše potrebno — toliko ga je mož kupil na svatbeni dan v trgovini. Da, mož, kajti žena ne prinaša v Ameriki nikakršne dete seboj in zelo malo bale. Pohištvo je izdelano v tvornici in je v New Yorku enako kakor v Friscu. Široka zakonska postelja v francoskem stilu, za moža in ženo — ta postelja čez dan izgine navpič v omaro, ki je vžidana v steno. Potem imajo mlzio, ki jo po jedi zopet zlože in odstavijo, potem nekaj stolcev, prav neznaten kanape, nekaj obleke, nekaj slabih slik, par omar za obleke in perilo. Sicer pa mnogo tega

ne potrebujejo. V sezoni se nakupijo nove reči. Stanuje doma nekako kakor mi na potovanju, v kajuti ladje.

Samci? Opremljena soba s kopalnico stane v New Yorku v 79. ulici 100 dolarjev mesečno. Mladi pari se ustanovijo najraje v Rezidenčnem hotelu in se hranijo v gostilni. Takšnih gostiln je nešteto, gotovo desetkrat več kakor v Nemčiji. Cela vrsta je podjetji, ki imajo uniformne gostilne, ki stoje na vsakem uličnem oglu, Childs, Ct. Regist itd., in so si slika kakor jaja. V njih dobiš hrano od 45 centov do enega dolarja. Amerikanci so skoraj vsi enako oblečeni. Kadar je moderno, da nimaš brade, je nikdo nima. Klobuki, plašči, suknje, tem predpisujejo občo obliko nekatere ogromne tvornice, »style 23«, in nijeden državlján se ne protivi temu nenapisanemu zakonu. Kdor pride na ulico s slannikom po 15. septembru, naj gleda, da mu ga ne zbijejo z glave. Dame imajo vse poletje isto farono, kakor wo jo pokazale novo toaleto v veliki paradi na Fifth Avenue na velikonočno nedeljo — letos je ameriška moda živobarvna, rdeča, zelena, mnogo krznenih našivov itd. Cvetilca tega leta je lilija. Vsi se enako oblečijo, vsi enako stanujejo in se enako hranijo, brez fantazije, vse je izvedeno in prodano en masse. In vendar so vsi sveži, zdravi, da jih kar zaviđaš, podjetni, radostni, mladi. Mlada rasa na mladem kontinentu.

Gospodarstvo

Nakup tujih valut za potovanje trgovcev in obrtnikov v inozemstvo

Po obvestilu generalnega inšpektorata finančnega ministrstva v Beogradu z dne 18. t. m. št. 27.876 je odredil finančni minister v svrhu olajšanja nakupnih potovanj trgovcev in obrtnikov v inozemstvo, da sme delegat finančnega ministrstva v Ljubljani dati trgovcem in obrtnikom pooblastila za nakup tujih plačilnih sredstev pri pooblaščenih bankah do maksimalnega zneska 10.000 francoskih frankov za eno potovanje.

Trgovci in obrtniki, ki imajo potrebo potovati v inozemstvo, morajo vložiti tozadevno prošnjo na delegacijo preko trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, ki bo opremila prošnjo za nakup deviz s svojim mnenjem ter jo nato predložila finančni delegaciji. Prošnji je priložiti priložiti tudi potrdilo, o protokolu izjaviti, potrdilo o plačanih davkih in vidirani potni list pa je treba predložiti vsaki prošnji. Zbornica bo vodila o teh prošnjah poseben kontrolnik.

Finančni delegat bo nato takoj izdal pooblastilo za nakup inozemskih plačilnih sredstev, na podlagi katerega bodo pooblaščenke banke proslile prodaje zahtevane devize v zmislu predpisov, kakor so se dosedaj izdajala potnikom pooblastila od generalnega inšpektorata finančnega ministrstva.

Agonija nemške marke

Ko je lani prvič nemška marka rapidno padla, je bilo mnogo ljudi, ki so mislili, da je to samo začasen pojav in da se mora marka, valuta države s krepko industrijo, zopet popraviti. Mnogo jih je bilo takrat, ki so nakupili večje količine mark in spekulirali z njimi. To zaupanje v nemško valuto pa je z nadaljnjim padci hitro pojemale. Letos februarja in marca, ko je Državna banka intervenirala z ogromnimi deviznimi zalogami, zbiranimi za plačevanje reparacij, v podporo marki, je lahkoverni spekulantski svet zopet verjel v možnost stalnega popravka nemške valute. Toda že aprila je prišlo razočaranje. Trdili smo takrat, da pri tako neurejenih finančnih razmerah in pri toliki inflaciji morejo umetne inlekcije koristiti le začasno.

Po vsakem novem padcu marke so se širile po časopisju vesti, da pripravlja nemška vlada resno akcijo za sanacijo svoje valute. Toda resne akcije ni bilo, razna umetna sredstva, kakor ometljive deviznega prometa, pa marke rešiti ne morejo, zlasti ker se je obtoč bankovcev večal naravnost v brezmejnost in je po zasledbi Poruhirja pasivnost plačilne bilance postajala vedno večja.

Te dni doživlja marka zopet hude padce. Včeraj je padla na curiški borzi od 0.0008 na 0.0005. Padec od početka leta, ko je notirala marka na curiški borzi še 0.07, pa do danes je pač v pravem pomenu besede katastrofa, saj je to padec za več nego 99 odstotkov.

Pri takšni inflaciji papirnatega denarja, ko se obtoč bankovcev v enem tednu poveča kar za preko 5000 milijard, ni izglede, da se bo padanje marke z lahkoto ustavilo. Danes ima Nemčija v prometu gotovo že okrog 30.000 milijard mark. Marka je torej že zelo blizu sovjetskemu rublju, daji je Nemčija v gospodarskem pogledu daleko pred Rusijo. Očitek, da je Nemčija svojo valuto namenoma pustila propasti, da se izogne reparacijam, je vedno verjetnejši. Popolnoma nerazumljivo je namreč, da se je valuta gospodarsko tako krepke države približala v tako sumljivo distanco rublju.

Zadnje rapidno padanje marke je povzročilo v Nemčiji pravi kaos. Narasčajo cen takorekoč od ure do ure je strahotno. Draginski nemiri so po celi Nemčiji. Poleg tega pa se pojavljajo tudi komunisti, ki bi radi izkoristili te kaotične razmere. Neverjetno se čuje, da pri toliki množini bankovcev še primanjkuje denarja, to pa seveda radi rapidno narasčajoče draginje. Zaupanje domačega prebivalstva v lastno valuto je na ničli, vse se skuša rešiti marke in vse kupuje stvari, ki imajo količkanj kako vrednost, samo da se znebi mark. Pri takem nezaupanju rastejo cene gotovim predmetom tudi preko svetovne paritete. Te razmere so prisilile vlado, da je pričela zopet misliti na sredstva, ki bi zaustavila popolno katastrofo. V prvi polovici avgusta se skliče državni zbor na izredno zasedanje, na katerem se bo razpravljalo o gospodarskem in finančnem položaju Nemčije. Baje namerava vlada najeti tudi notranje posojilo v znesku 100 milijonov zlatih mark. Ali misli nemška vlada resno na sanacijo marke, bodo pokazali prihodnji dnevi. Če bo hotela kaj doseči, bo morala iti za vzgledom Avstrije.

Narodna banka SHS

Stanje 22. julija 1923.

Aktiva (v milijonih Din; v oklepaju spremembe napram 15. t. m.): kovinska podloga 362,7 (+ 1,9), posojila 1361,9 (— 11,4), račun za odkup kronskih novčanice 1238,2, račun začasne razmene 29, državni dolg 2957,2, vrednost državnih domov 2138,3, saldo raznih računov 312,3 (— 3,4). Skupno 8669,1.

Passiva: vplačani deli glavnice 21,6, rezervni fond 5,2, bankovci v obtočju 5549,9 (— 48,6), državni račun začasne razmene 298, državne terjatve po raznih računih 81,4 (+ 15,8), razne obveznosti 527,3 (+ 8,7), terjatve države za založene domene 2138,3, nadavek za nakup zlata za glavnico in fond 47,1. Skupno 8669,1.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (28. t. m.): Pšenica: baška, stara, 77 kg, 2 — 1 odst., ponudba 387,5; baška, nova, 78 — 79 kg, 2 — 3 odst., 100 odst. kasa, za avgust, 7 vagonov 357,5 — 300; baška, nova, 79 kg, 1 — 2 odst., 100 odst., kasa, 4 vagoni 357,5; banatska, 78 — 80 kg, 2 odst., postavno Zenta, 3 vagoni 362,5 — 365; sremska, 78 kg, 2 odst., ponudba 360; srbijanska, 78 — 79 kg, 2 — 3 odst., postavno Beograd, duplikat kasa, 26 vagonov 350 — 365. Ječmen: baški, stari, povpraševanje 300; baška, nova, 66 — 67 kg, povpraševanje 295. Turšica: baška, stara, 3,5 vagona 312,3 — 316; baška defektna, 1 vagon 187,3; baška, 100 odst. kasa, 1 vagon 280. Moka: baška, nova, 60, 1 vagon 585; baška, 60, sipka, stara, 1 vagon 610. Otrubi: v papirnatih vrečah za november-december, 5 vagonov 150. Tendence: slaba.

PRODAJA.

Prodaja ponošenih vojaških oblek, perila, obuvala in ostalih vojaških prtilnin. Pri upravi oddelka zavora za izradu vojne odeče v Skoplju se bo prodajala 25. avgusta potom javne licitacije ponošena vojaška obleka vseh vrst nadalje perilo, obuvalo ter različne ponošene vojaške prtilnine. Natančnejši podatki so na vpogled v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, predpisani pogoj, kakor tudi predmetni material pa pri upravi oddelka, zavora za izradu vojne odeče v Skoplju.

Carinski dohodki glavnih carinarnic v prvi dekadi julija so znašali 40.402,84 Din. Od 1. avgusta do 10. julija znašajo 1.877.111,300 Din.

Vinogradniška banka se osnuje. Sremski Svrha banke je dajati ceneno kredit vinogradnikom za nabavo potrebnih materiala.

Konferenca o donavski plovlbi. Na Beograda poročajo: Madžarska vlada je predlagala, naj bi se v kakem vojniškem mestu vršila konferenca glede donavske plovlbe. Konferenca bi se udeležili zastopniki Jugoslavije, Madžarske, Rumunske in Bolgarske. Madžarska predlaga med drugim, da bi se v okviru mednarodnega donavskega pakta sklenila med prizadetimi državami plovlbna konvencija. Naša vlada je na udeležbo na tej konferenci že pristala.

»Balkanska banka« v Zagrebu. Zagrebško časopisje poroča, da je bila Balkanska banka zaradi prestopa proti točkam 11 in 13 deviznih predpisov kaznovana na globo 800.000 Din. Obenem se ji odvzame pravica trgovine z devizami.

Likvidacija Avstro-ogrške banke. 2. Dunaja poročajo: Na plenarni skupščini delničarjev Avstro-ogrške banke je bil po mnogih prgtevstih in viharini debati sprejet predlog Avstrijske narodne banke, ki katerem prevzame ta vse objekte in imetje Avstro-ogrške banke in zato delničarjem izmenja njihove delnice v razmerju 1:4 za delnice Avstrijske narodne banke ali pa kupi delnice Avstro-ogrške banke po 855.000 aK. Ta skupščina je bila zadnja in je s tem končana likvidacija poslovanja Avstro-ogrške banke.

Švicarski konziat v Zagrebu v sre do dne 1. avgusta na dan državnega praznika švicarske republike, ne bo uradov! ter tudi ne bo izdajal vizumov.

Zlata pariteta v Avstriji znaša od 30. julija do 5. avgusta 14.400 Ka.

Mednarodni vzorčni sejem v Pragi. Uprava praškega velikega sejma priredi mednarodni vzorčni sejem v Pragi od 9. do 9. septembra. Natančnejše informacije daje naša pooblaščenca trgovinska agencija v Pragi (Obchođni Agence Srbu, Chorvatu a Slovincu — Praha I. Staromestske Radnice).

Višči dolg Nemčije je narasel do 11. julija skoro na 80 bilijonov mark. Razuna se, da bo znašal do konca julija gotovo 80 bilijonov.

Litografični barvni trakovi THE REX Co, Ljubljana

Trboveljski premog in drva ima stalno v salogi vsako množino Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trz 8. — Tel. 280.

Stavbenik 128
RUD. ROČAK
v Trbovljah
Izvršuje vsa stavbna dela.
Lestno teslišče. Izdelovanje stopnic.
Terace-tlak.
Brozkonkurenčne cene.

Veliki inkvizitor

Ljubzenski roman iz najslabotnejše dobe človeške zgodovine.

Končno se je pojavil Henriquez in javil pokorno:

«Prezvišeni gospod veliki inkvizitor sponoča plemeniti družbi svoj najvrednejši pozdrav in poklon. Prosi vas, da se blagovolite potruditi za mizo v kiosk. Takoj bo sam tu!»

Vse damske oči so se zazrle z nesplošno grozo v govornika. Kakor bi zagledale pošast, so pobledle še huje... slšno so jim šklopotali zobje... začel se je obupen ženski krik... mlada gospa se je zgrudila in začela v božjastnem popadu tuliti in se premetavati po tleh.

Henriquez se je ozrl v ozadje in vel:

«Odnesite jo v sobico! Pokličite kšnega zdravnika!»

Trije slugi so zgrabili gospo in jo odnesli. Henriquez pa je zablistel z očmi, se satansko zarežal in zahteval: «Ni komedije, cenjene moje dame! Povedal sem že: prostovoljno ali — ali Katera noče, evo, tamle je izhodišče!»

Nastal je strašen molk. A genila se ni nobena.

«Torej, prezvišenosti, izvolite!» se je poklonil gubernator. «Sedeži so že določeni, prosim...»

In odšel je v temo.

Kako so dospole dame za mizo, ne bi mogle niti same povedati. Ali so ne same — v nezavesti — ali so jih vodili gospodje?

Videle so pred seboj le zlate in srebrne posode, prekrasne kristalne čaše, čudovit porcelan, čarobne lestenice, kakor gošji puh mehke preproge, razkošne slike, umetniško pohištvo, cele

kupe rož in cele grmове zelenja. Kakor bi sanjale, se jim je zdelo sredi vsega tega bogastva in lepote ter tega nepopisno prijetnega vonja.

In odprla so se vrata, vstopil pa je eleganten kavalir v dragoceni civilni viteški opravi. Atlas in svila, biseri in damanti so ga delali tako visoko vzraslega, elastičnega in mladostnega zares lepega moža. Edino veliki slati križ z damanti, obešen na filigranskem zlatem umotvoru okoli vratu, je izdalja pogledom, da je ta mož visok duhovnik.

«Tisočkrat prosim oproščenja, veleposilovane dame in prezvišeni gospodje, da ste me morali čakati!» je dejal inkvizitor in se opetovano najljubšejeje se smehljaje, poklonil na vse strani. «Toda sam Bog me je menda udaril s svojo težko roko in me storil za inkvizitorja. Verjemite mi, da sem najnesrečnejši človek na tem svetu. Nikdar svoboden, nikdar miren, sovranskih cerkve in vere pa je vedno več, a uspehov vedno manj! Sam Bog me reši že tega poklica...» Edino redki takile večeri v družbi učenih mož in plemenitih dam so mi skromna na grada za strašno borbo, ki jo vodim proti nevernikom po ukazni njegove svetosti, očeta papeža, in njegovega veličanstva kralja in cesarja! Prosim vas, pomagajte mi pozabiti vsaj za par ur, da sem inkvizitor! Prisrčno vas pozdravljam in vas prosim, da se činite tukaj kot moji veleposilovani gostje, tako iskreno moje prijatelje, kakor sem vam prijatelj jaz! — Don Filip, prosim!»

V tistem hipu so se razgrnile na koncu dvorane svilene zavese in slugi so na ogromnih pladnjih začeli prinášati še kadečeh se jedila. Hkratu se je oglašila od nekega sladka, neskončno prijetna godba.

Dame so strmele in niso mogle razu-

meti. A vse se je vrnilo tako korektno in dostojanstveno, da niso mogle več dvomiti, kako nespameten je bil njih prejšnji strah. Sluge so natakali vina, inkvizitor je šaljivo kramljal o velikomnočni procesiji, o ceremonijah velikega tedna, vpraševal je zdaj to, zdaj ono gospo po zdravju moža ali otroka, pripovedoval in poslušal je veselo, nedolžne anekdote z vdovo in iz Vatikana ter bil ves čas nepriljudno duhovni in zabaven.

Tudi ostali moški gostje so se vedli brez spodbite, častljivo in vendar veselo.

Nikogar ni nihče silil jesti ali piti. Niti ne govoriti. Ta ali ona dama je noreno dolgo molčala, a gospodje je ogoričeno dolgo molčali, in tako je bilo nadaljevali in so se delali, kakor da niti ne opažajo njene slabe volje. Tako je polagoma izginjala vsakršna grda slutnja in se je razkidal vsi strah. Jodi so bile izvrstne in pijača resnično brez primere, sladkarije nebeske in sladoled kakor božja mana. In nato so sledili likerji, neznanosko sladki in opojni, pa zopet sladkarije in sladoled in vino in dobrote brez konca in kraja.

Godba pa je svirala ves čas in vedno lepše, razkošneje.

Tudi dama, ki je je vrgla božjast, se je že davno vrnila v družbo in postala je najvselejšeja, najzgovornejša. Hlastno je bila in bila, napolnila pa je vsa opojena povedala glasno:

«Oh, prezvišenosti, umrla bi bila skoraj od strahu pred vami!»

«Zdaj vidite, lepa milostiva, kako podli so moji obrekovalci,» je odgovoril inkvizitor. «Zdaj ste menda prepričani, da sem boljši, nego je moj sloves.»

«Za novega Torquemada vas smatrajo ljudje,» se je smejala božjastnica. «Toda Torquemada pač ni bil tak kavalir.»

«Ah, Torquemada je bil velik svet-

nik, jaz sem majhen gresnik,» je dejal Peter Arbutus. «Torquemada se je postal in se bil od krvi ter je molil noč in dan. Nedosežen ideal nam je Torquemada, mož najčistejših morale in najvselejšeje ciljeve. Zato kar nič ne dvomim, da ga proglase za svetnika, ker njemu ni bilo enakega.»

In že davno je minila polnoč, ko se je spomnila prva dama, da mora vendarle domov. Z najljubšejeje glasom je obžaloval inkvizitor, da že odhaja, se je zahvalila za veliko čast, s katero je odlikovala njegovo vedno otožno samsko slovo, ji poljubila roko in ji dal natočiti za hišo še čajico likerja. Novega, najslajšega!

Do svilenih zastorjev je nato spremil vsako posebej in jo izročil v varno spilstvo svojih slug. V elegantnih nosilnicah so jih odnašali domov. In vse so zaspale in se niso zbudile...

Sele na velikonočno popoldne so planile kvišku in se zavedle v krasni neznan postelji. Obupane, polne strahu in groze so se oblačile, vzdihovale in jokale. Mar so bile le sanje ali je bila resnica? Temno so se spominjale čudnih orgij, plesov, objemov, poljubov, strašnih, a sladkih gnosob, klobčičev golih teles, prizorov blaznosti, a vedele niso, so jih li resnično doživele ali pa so le razkošno sanjale...

«Strašno! A domov, domov!»

In ko so odprle druga za drugo svojo sobico, je stal na hodniku don Filip, se ponižno klanjaj in nemo kazal na stečaj odprta vrata inkvizitorske palače. Razumele so.

In bežale so domov, kakor bi jih preganjale furije...

XVI. Tribunal

Nekoč — komaj par dni po zadnjih dogodkih — se je zgodilo v Seviliji nekaj nezalisanega. Trop moških in žensk so se brez krika in hrupa po-

javi pred gubernatorjevo palačo, pobliž kamenjem vasa okna, porušili železno ograjo okoli parka, naskočili hišna vrata ter jih s sekirami in drogovi vrgel iz tečajev.

Vse se je v ulici, razsvetljavani po eni sami svetiljki, izvršilo tako tiho in mirno, a tudi tako naglo, da javna oblast ni utegnila poslati oborožene sile, ki bi tolpo razgnala pravočasno.

Tolpa, dovolj oborožena, je bila v tem hipu popolnoma gospodar nad palačo. Vdrla bi bila lahko, ker upiral se ni nihče; par alga uzilov, ki je priteklo z raznih strani, se ni upalo napotiti proti množici. Zažgala in do tal bi bila tolpa lahko porušila palačo.

Henriquez, ki je skočil iz postelje in zbežal pod streho, je trepetaje pričakoval najhujšega. Lopov, ki je znal v temi priti žrtvam inkvizicije sukati bodalo in ki je izvrševal najkrutojše in najnesramnejše ukaze Petra Arbuesa z uprav zvesten brezčutnost, je bil v tem hipu osterden strahopetec. Pri vsakem udarcu sekire ali sunku železnega kola je zajčal, se trkal skesano po prsih in vneto molil.

Vse je kazalo, da bje inkvizitorjevu surovemu hlapcu zadnja ura.

«Dovolj je krvi! Dovolj krvi! Zdaj napravimo konec! Naprej! Pobjite ga! Zakoljite, zadavite ga! V reko z garjevim psom!» je zakričalo deset, dvanajst glasov.

«Grofa Argosa naj nam dajo nazaj! Kaj počno z njim?»

«Ker je bil pravičen in pošten, ga hočejo sežgati!»

«Celo škofa iz Callohorre in Segovi je so umorili!»

«Zdaj hočejo pogubiti tudi Marlio Burgundsko, 80 let staro svetnico, dobrotnico, našo blago mater!»

«Grofa Argosa hočemo nazaj! On naj pošlje in kaznuje prasce, ki one čašajo naše žene in sestre!»

Mali oglasi

Plače se državnim davkom na inzerate vred do 20 besedi Dne 5-11, vsaka naslednja beseda 50 par. — Plače se vedno naprej (lahko tudi v zamika), vsa vprašanja odgovarja uprava le, ako je vprašanje priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (1 Din).

Služkinjo
pridno in pošteno, 18let.
Nastop takoj. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava „Jutra“.
6811

Prodajalka
manufakturne in spacerijske stroke vsake želi prenesti mesto meseca avgusta ali septembra t. l. Grem v veliko trgovino na delo ali v mesto. Cenj. ponudbe pod „Zvesta“ na upr. „Jutra“.
6845

Knjigovodja
vemoželna in korektna (slov., srbohrv., nem.), 18let. primerne službe. Nastop takoj. Ponudbe prosim pod „Desetletna praksa“ na upr. „Jutra“.
6813

Državni računski uradnik
lavljan v knjigovodstvu, strokovnjak in stenograf, 35 let. dela za popoldanske ure. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Veststransko vprašanje“.
6741

Strojnič-ključavničar
želi prenesti službo. Srednje starosti, neoženjen, tropske, da daljšo prakso in z dohodni izplačevati. Vse tudi v elektriki. Ponudbe sprejme na naslov pove uprava „Jutra“.
6894

Mesarski in prekalnivalski pomočnik
želi službo. Nastop lahko tudi za kuhinjskega mesarja. Cenj. ponudbe pod „Polek“ na upravo „Jutra“.
6853

Oženjen skladiščnik
dobro računan, smolen slovenske in nemške, popolnoma samostojna mož. Želi službo. — Ponudbe pod „Samostojna mož“ podružniči „Jutra“ v Celju. 6726

Absolvent
drž. dvoraz. trgovske šole v Ljubljani, 3 letno prakso v velikem industrijskem podjetju, perfektno v govoru in pisni slovenskega, srbohrv. in nemškega jezika, vsemu v dobri znanosti. Ponudbe pod „Perfektni“ na upr. „Jutra“.
6876

Kuharica
samostojna, ki je bila kot taka nameščena v dobrodošlo restavracijah ter je kuhala v akadem. menzi. Iste čez polje službe, najraje v kakem letovišču. — Ponudbe pod „Takoj št. 35“ na upr. „Jutra“.
6890

Bivša učiteljica
trpca, poučuje italijansko. Gre tudi na dom. Cena na uro 6 dinarjev. Naslov pove uprava „Jutra“.
6815

Gospodinja
poštena starost, laurjena v trgovstvu in šivanju. Želi trimerne službe. Reflektirano na Ljubljano, če mogoče z vrsto v hiši, kjer bi se tudi lahko pridružil kuhanju. Ponudbe je poslati na upravo „Jutra“ pod „Pridna 1052“.
6837

Učenca
v inna veselo do trgovine, pridnega, ki dobrih solastnik upravlja, 18let. na takoj. A. Bittovšek, Slovenjgradec.
1813

Dobra kuharica
in pridna gospodinja, čedna, se sprejme k mali družini v Mariboru. Mesecna plača tišoj krou in oskrbi. Ponudbe ako mogoče s sliko, na podružnico „Jutra“ Maribor, pod „Čedna gospodinja“.
6349

Mesto korepondenta
all knjigovodje 18let. Kraj poluben. Vseč popoldnoma slovenske, hrvaške, nemške in francoske. Cenjeje ponudbe prosim pod „Enoletna praksa“ na podružnico „Jutra“ v Mariboru.
6850

Izprašan strojnič
in kurjač, obema tudi strojnič ključavničar, vseh tudi nekoliko elektrike, iste mesta za takojšnji nastop, gre tudi kot strojnič ključavničar. — Cenjeje ponudbe pod „Strojnič“ in kurjač“ na upravo „Jutra“.
6807

Za lahka domača dela
se sprejme 14-18 letna deklica s boljši družino na delo. Plača po dogovoru. Sirote imajo prednost. Naslov v upravi „Jutra“.
6780

**Kdo bi hotel primerno zaposliti staršev, 23 let star, agrarna intelektualna Slovenca s trgovskobolno naobrazbo in daljšo prakso ter znanjem slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika, v kakem vsim mestu Francije, kjer bi mu bil omogočen temeljit študij, kakor francoskega jezika tako tudi trgovskih znanosti. — Cenj. ponudbe s referencami, oziroma blagohotni napveti na upravnisti „Jutra“ pod „Ekstenzisti minimum 1924“.
6781**

Električni strojnič
želi službo na Gorenjskem. Naslov pove upr. „Jutra“.
6733

Brivski učenec
se sprejme takoj. Prednost imajo oni, ki so v 1911 brivsko obrt. — Joško Gočob, brivce, Ormož.
6762

Učenec
z nekoliko strojničskimi izkušnjami se sprejme v manufakturno veletrgovino v Ljubljani. Ponudbe pod „Učenec“ na upravo tega „Jutra“.
6769

Knjigovodkinja
starejša mož, zmazna popolnoma knjigovodstva ter korepondence, se sprejme takoj za trgovino s kožnjakimi blazom na dohodni v drobn. Ponudbe pod „Kožnjakinja“ na upravnisti „Jutra“.
6768

Trgovski pomočnik
vseh, agilen, versilna v vseh strokah manufakturne, spozna je šiviljino, z dohodni spriljavati, je dobro mož, se sprejme v trgovini. — Ludvik Kuharič v Ormožu. Oskrbna vsa v hiši.
6765

Izbrjena strojeplaska
in stenografinja za slovenski in nemški jezik. Nastop takoj. V lemi stroji izkušene, najo prednosti. Ponudbe naj se pošiljajo na poštni prejal št. 11, Ljubljana 1.
6737

Gospodinja
z enoletnim trgovskim tečajem, začela, iste primerne, mesta, najraje kot strojeplaska s 1. septembrom na Ljubljani ali kje na Gorenjskem. Naslov v upravi „Jutra“.
6739

Služba tajnika
pri okrajnem zastopu in okrajni branilnici v Rogatcu, sprva začasno, se takoj odda Plača po dogovoru. Predložiti je dokazila o dohodnem službovanju. Prositi, ki so dobri Slovenci, samci in prvi, imajo prednost.
6775

Gospodinja
želi mesto kot korepondentinja ali pisarniška mož za takoj ali s 15. avgustom. Prvi mesec gre tudi za malo plačo. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Pridna“.
6740

Puch-motor
2 in pol HP. in pomolni motorji znamke „Cockerell“, tricertr HP., se po niki cenj prodajo. — Auto-Florjančič, Ljubljana.
6317

«Opalograph»
popolnoma nov, samo dvakrat rabljen, se prodaja po nizki cenj. — Zora družba, Ljubljana, Dunajska cesta 33.
6774

Napredaj.
1 benzin motor 2 taktni stoji 3 HP. komplet, 1 benzin Agregat 4 HP. 70 volt, 30 amper, komplet; 1 Dynamo 110 volt, 27 amper s tablo in merili; 1 cirkularni šaga na vozu s benzin motorjem, vse v najboljšem stanju, se cene prodajo. Polize so v upravi „Jutra“.
6799

Najboljša koleca
pnevmatiko in vse dele kolec nudi po originalnih cenah zastopstvo tvrdke J. Gorec, M. R. Pivsel v Preski pri Medvoah.
6857

Spalna oprava
nova, iz tečajev je damsko postela, latotam je damsko kolo napredaj. Naslov pove uprava „Jutra“.
6841

Psičidi
voljeje pasme, 6 tednov stari, se prodajo Japljeva ulica 13.
6853

Motorno kolo
skoraj novo, 1 in pol HP., se po ugodni cenj prodajo. — H. Demar, Celovška cesta št. 90.
6832

Salonsko stojno ogledalo
s črno marmornato ploščo, priključno za modni ali brivski salon, se prodajo. Naslov pove uprava „Jutra“.
6856

Spalna soba
kompletno urejena, s večjo sobno bledenco in paliso, vse najboljše izdelano, se radi iselivite za Ljubljano prodajo, kakor tudi kuhinjske oprema. Kupec ima na raspolago stanovanje v sredini mesta. Naslov v upravi „Jutra“.
6748

Fotografirni aparat
format 6x9 na ploščo ali roličnik kupim. Ponudbe s navedbo najnižje cene je poslati na upravo „Jutra“ pod „Fotoparat“.
6765

PREMATIKO
VSEH ZNAMK ZA
AVTOMOBILE
IN KOLESA
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA IN KRED-BK

Zidne opeke
približno 5000 komadov, prodamo ugodno. Ponudbe pod „Opeka“ na upravo „Jutra“.
6804

Radi selitve
se ceno prodajo namizni klavir. Stari trg 22, II. dno. 6809

Lep zapraviljivec
nov s dvema sedeloma, na prosti tečaj, prodam. Cena po dogovoru. Ivan Loh, kovač, Lesce.
6776

Kompletna oprava
spalnica iz rožnovega tujskega lesa, se prodajo. Kder jo hoče kupiti, si jo tudi lahko ogleda. Jesenice, Gor. št. 115.
6740

Motorno kolo
dobro ohranjeno, 5 HP ter vodna senalica z visokim stojalom, se prodajo. Natančno pamtala daje Jakob Pražek, vodovodni instalater in kolesar, Novo mesto.
6727

Motorno kolo
skoraj novo, 4 HP., prodam po ugodni cenj, lahko tudi po garanciji. Ogleda se v Celju. Glavni trg 13. J. G.
6835

«Opalograph»
popolnoma nov, samo dvakrat rabljen, se prodaja po nizki cenj. — Zora družba, Ljubljana, Dunajska cesta 33.
6774

Napredaj.
1 benzin motor 2 taktni stoji 3 HP. komplet, 1 benzin Agregat 4 HP. 70 volt, 30 amper, komplet; 1 Dynamo 110 volt, 27 amper s tablo in merili; 1 cirkularni šaga na vozu s benzin motorjem, vse v najboljšem stanju, se cene prodajo. Polize so v upravi „Jutra“.
6799

Najboljša koleca
pnevmatiko in vse dele kolec nudi po originalnih cenah zastopstvo tvrdke J. Gorec, M. R. Pivsel v Preski pri Medvoah.
6857

Spalna oprava
nova, iz tečajev je damsko postela, latotam je damsko kolo napredaj. Naslov pove uprava „Jutra“.
6841

Psičidi
voljeje pasme, 6 tednov stari, se prodajo Japljeva ulica 13.
6853

Motorno kolo
skoraj novo, 1 in pol HP., se po ugodni cenj prodajo. — H. Demar, Celovška cesta št. 90.
6832

Salonsko stojno ogledalo
s črno marmornato ploščo, priključno za modni ali brivski salon, se prodajo. Naslov pove uprava „Jutra“.
6856

Dve lepi sobi
z elektriko razsvetljavo, se oddajo s hrano 4 ali 5 boljšim gospodom. Naslov v upr. „Jutra“.
6859

Opremljeno sobo
če mogoče s prostim vhodom. Plačam dobro. — Ponudbe pod „Center“ na upravnisti „Jutra“.
6877

Veliko sobo
prazno, ali podstrano, svetlo, 1800 kvadratov, cenj. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Umetnik“.
6875

Bančni uradnik
želi veliko svetlo sobo v sredini mesta s posebnim vodom. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Banka“.
6878

Sobo
samo za mesec avgust 1800 (ali kot zastavljeno) event. s hrano malajši gospod. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Jutra“.
6848

Elegantno opremljeno sobo
event. dve za poročen par brez otrok. Cena postranska stvar. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Cena postranska“.
6872

Opremljeno sobo
želi kakek par brez otrok, če mogoče v sredini mesta. — Ponudbe sprejema uprava „Jutra“ pod „Miren par“.
6851

Solastna gospodinja
s lastnim postelnim posteljo, iste sobo v bližini „Zvezde“. Naslov pove uprava „Jutra“.
6899

Elegantno opremljen salon
in spalnico za eno ali dve osebi se takoj odda. Naslov pove upravnisti „Jutra“.
6895

Malo posestvo
pri Bretnah (približno 4 orali), obteboje iz njiv, travnikov, gozda, hbe in bleva, zelo ugodno za trgovino, se prodajo za 45.000 Din. Dopis pod „J. P. 48“ na upravo „Jutra“.
6711

Enodružinska hiša
z ograjenim vrtom, vodovod v hiši, stanovanje 1. septembra prito, se prodajo. Več se poizve v Ribniški ulici 201. Novi Vodmat.
6826

Posestvo
s hišo, vsami prilikami in s krmno obdelano vinogardno, nad gozdom v skupni velikosti 40 hektarov, v bližini Rogaske Slatine, za 250.000 Din napredaj. Zeleniška postaja Metulje 10 minut oddaljena. Naslov pove uprava „Jutra“ pod „Ugodna kupnja“.
6175

Dvondružinska hiša
s 14 sobami, 2 letimi gostilniškimi sobami in drugimi prostori, krasne kleti, za vsako obrt, v centru mesta v Celju, plinova in elektrika, razsvetljavo. Kupec dobi stanovanje treh sob in kuhinjo in vrt in inko kopaljo. Proda se radi odhoda v Ameriko in uster po ugodni cenj. Natančno pojasnila se dobe pri G. S. Perent, Dečkov trg 3, Celje.
6873

Hiša z gostilno
velikim dvoriščem, gospodarskim poslojem, skladiščem in blagom ter zelenjadim in gostilniškim vrtom, se prodajo. Istotam se prodajo 2 orala mlinarskega. Naslov v upravi „Jutra“.
6890

Posestvo napredaj
v izmeri 5 orlov zemlje, njive, travnika in sadonika. Hiša in gospodarske posloje, vse v dobrem stanju, ob okrajni csti. 20 minut od kolodvora št. Jurij. Cena se izve pri Antonu Leševniku, št. Jurij ob južni železnici 34.
6299

Malo posestvo
s hišo in lepim sadnim vrtom, je po ugodni cenj na prodaj. Tudi se odda v najem vrt z različnim sadjem na Dolencem. Naslov pove uprava „Jutra“.
6818

Posestvo
četrt ura oddaljen od telezniške postaje, Medved, z milonom, obteboje iz 28 jutrov ajiv, travnikov in lepega gozda, vse v dobrem stanju, predam. Cena po dogovoru. Cenj. ponudbe ali vprašanja na upr. „Jutra“ pod „Posestvo“.
6311

Manjši mlín
blizu kolodvora, se vsamo v najem. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Študi mlín“.
6890

Vila
z lepim vrtom in avtomarbo v najlepši legi avtozavre in bližini gl. kolodvora v Mariboru, je napredaj za 500.000 Din. Kupec dobi takoj lepo stanovanje. Napredaj je tudi velika trgovska hiša. Polarnila daje ga. Lednik, Maribor, Aleksandrova cesta 51.
6746

Enodružinska hiša
priprava za vsako obrt, s velikim vrtom, pri okrajni csti, blizu cerkve v Jernejni pri Mariboru, se ugodno prodajo. — Natančno pojasnila daje Rudolf Wistner, Maribor, Kacijančeva ulica 17. Melje.
6754

Gostilna
na Gorenjskem, s letimi tajskimi sobami in prodajalno se prodajo. Električna in vodovod, krasen vrt, njive in gozd. Cena 350.000 Din. Ponudbe na upr. „Dobra gostilna“ na Aloja Company, anonsna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.
6702

Novozidana hiša
s tremi sobami, kuhinjo, srambo, gospodarskim poslojem, prodam. Pri hiši sta 2 vrta, sadovnjak, njiva in travnik. Schneider Devina pri Slov. Dietrici.
6890

2 lastna razstavna paviljona
na vselejšnjo se predstavi. Prodajam tudi nov godben paviljon, pripraven za razstavljalec. Naslov pove uprava „Jutra“.
6838

Prazno sobo
za vsakom 18letm za takoj ali kasneje. Ponudbe s navedbo imena in najemne na upravnisti pod „Literatogovor“.
6823

AUTO

Hitro, eleganten, ekonomičen
Svetovni rekord. — Najmanjša uporaba
2.38 l / na 100 km. — Uporaba normalnih
voz 4 do 5 l / na 100 km.

MATHIS

Glavno zastopstvo:
LJUBLJANA
Sodna ulica šte. 11
Telefon šte. 461

Otvoritev začetkom avgusta Pension „Metropole“

Beograd, Kosmajška št. 30

v bližini Terazije in Knez Mihajlove ulice
(Grande passage)

Moderno urejene sobe, okusna hrana, cene zmerne.

Chládek - Žižek.

„Srčno harmonijo“

želi samostojen gospod s večjim premoženjem v gotovini in s posestvom z dobrovrstno gospodnjo, ki bi imela posvetilo ali kakšno podjetje ali nekaj kapitala. Tajnost častna. Pod „Idealno življenje“ na Aloma Company, anonimna družba, Ljubljana, Kongresni trg 8. 4024

Izurjena prodajalka

za trgovino s papirjem in knjigarno se sprejme. Prednost imajo reflektantkinje, ki so službovale že v knjigarni.

Ponudbe s prepisi izpričeval do 31. julija na naslov Goričar & Leskovšek, Celje.

Javna vzgojna zavoda v Ptuj

za dečke

Dijaški dom

Prešernova ulica šte. 29.

Prostora za 100 gojencev.

za deklice

Mladika

s lastno gospodinjstvom in izobraževalnim letnikom.

Prostora za 80 gojenk.

Gojenci in gojenke obeh zavodov imajo v zavodih stanovanje, popolno oskrbo in vzgojo in lahko obiskujejo realno gimnazijo, deško ali dekliško meščansko šolo ter šolo Glasbene matice

Prospekti so brezplačno na razpolago pri vodstvih zavodov

Dolgo pričakovana

se dobi

povsod!

Tedaj proč s škodljivo kavo, zavživajte le MIRIM-čokolado! MIRIM, tovarna čokolade in kakao-a, Maribor.

Modni atelje

M. Šarc
Ljubljana

Kongresni trg 4

Inserirajte v „Jutru“!

Knjige za mladino:

Fr. Milčinski:
Zgodba kraljeviča Marka.
Vez. Din 18.—, po pošti Din 1.50 vez.

J. Šorli:
Čirmurci. Povest s slikami.
Broš. Din 20.—, vez. Din 25.— po pošti Din 1.50 vez.

Fr. Milčinski:
Tolovaj Mataj. Pravljica s slikami. II. natis. Cena broš. Din 18.—, vez. Din 25.—, po pošti Din 1.50 vez.

J. Šorli:
Bob in Tedi. Dva neugnanca. Povest s slikami. Broš. Din 18.—, vez. Din 18.—, po pošti Din 1.25 vez.

J. Waschtetov:
Pravljice. Z večbarvnimi slikami. Vez. Din 22.—, po pošti Din 1.25 vez.

Čika Jova:
Pisani oblaki.
Vez. Din 14.—, po pošti Din 1.25 vez.

Čika Jova:
Kalamandarija.
Vez. Din 12.—, po pošti Din 1.— vez.

Vse te knjige
se naročajo pri

Tiskovni zadrugi

v Ljubljani,
Prešernova ulica
šte. 54.

„Parnik LEVIATHAN“

Najmodernejši, največji in najluksuznejši oceanški parnik. Najvišje zmoglosti iznajdljivosti, znanosti in moči kapitala so vtelesene v izdelavi tega divnega parnika. Neprimerljiva udobnost v vseh razredih.

Prva vožnja v NEW YORK dne 7. avgusta, 28. avgusta in 18. septembra itd., vsake tri tedne v torek od Southampton-Cherbourg. — Podrobna pojasnila potom spodaj navedenih naslovov.

BREMEN-NEW YORK

Direktna zveza s krasnimi ameriškiimi vladnimi parniki. Neprekosljivi po udobnosti, čistosti in izborni oskrbi. Hitre in varne ladje. 3839 „Georg Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“ „President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodarški list šte. 216.

Ugodna prilika za prevažanje blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: Beograd, Palata Beogradske Zadruga, i podružnica v Ljubljani: Zadruga Zveza, Ljubljana.

Naročajte, čitajte in razširjajte
dnevnik „JUTRO“!

Zaradi preselitve se prodaja lesno in tapetniško pohištvo,

preproge, zavese ter posteljna oprema po zelo znižanih cenah. Nihče naj ne zamudi te ugodne prilike, ki bo trajala samo od 31. julija do 4. avgusta.

Karel Wesiak, Maribor

Aleksandrova cesta 19.

Naznanilo otvoritve.

Cenjenim damam in gospodom v ljubeznivo naznanjava, da s 28. julijem otvoriva v Židovski ulici št. 5

damsko in moško konfekcijsko trgovino.

Delo iz lastnih delavnic. Obenem otvoriva

modni salon

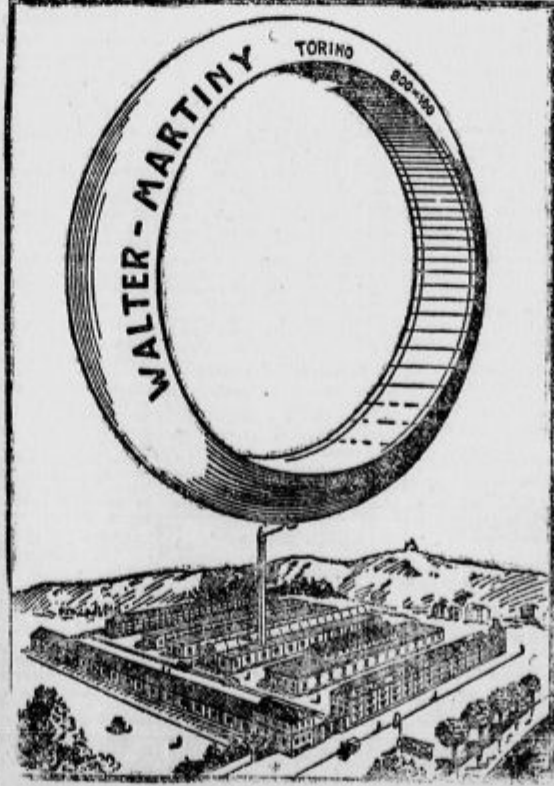
po meri za dame in gospode. Izdelovali se bodo najfinjši damski kostimi, plaški, francoske toalete, vse promenade in družabne garderobe po najnovejših modelih in najmodernejšem kroju svetovnih akademij. Fino blago strankam vedno na razpolago. Za stranke, ki prinese same blago, ista postrežba.

Radi točnosti naročil v sezoni se prosijo cenj. dame in gospode, da javijo svoja naročila še pred sezono.

Konkurenčne cene!

Za obilen poset se priporočava

Brata Brunskole, družba z o. z.,
Ljubljana, Židovska ulica 5.

„Svetla“

Telefon št. 588 d. d. Telefon št. 588

Ljubljana

CENTRALA:

RIMSKA CESTA št. 2 HILŠERJEVA UL. št. 5

PODRUŽNICE:

DUNAJSKA CESTA št. 20 MESTNI TRG št. 25

Maribor Zagreb Beograd

Tovarniška zaloga polnogumijastih obrobov, pneumatike in vsake vrste tehniških gumijevih ceri, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

Na razpolago

stiskalnice za montiranje polnogumijastih obrobov.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna postrežba. Cene brez konkurence.

Otvoritev nove trgovine

z bombaževino in platnenim blagom ter specijelno izdelovanje predtiskanih ročnih del za dom, šolo in trgovino

— v Ljubljani —

Dalmatinova ulica št. 13 poleg hotela Štrukelj.

Za obilen obisk se priporoča Josip Matek.

Hotel Štrukelj : Ljubljana

vogal Kolodvorske in Dalmatinove ulice

priporoča 40 novo opremljenih sob

za tučce po zmernih cenah

Prvovrstna restavracija

Krasen senčnat vrt

JERNEJ ČERNE,

lastnik.

Palma

Na kakovost morate paziti, a ne na ceno

kadar kupujete gumi polpetnike. Zahtevajte od Vašega čevljarja izrečno samo prave Palma kaučuk polpetnike in kaučuk polplate in odklonite vsako ponarejenost.

Prodajo se:

- 1.) Kupe v dobrem stanju, tapetiran s temnozelenkastim blagom, s dobrimi vzmeti (fedri), cena Din 12.000—;
 - 2.) odprta kočija (Viktorija), jako prostorna, z jako finimi, navzgor zapogibanimi vzmeti, gumijaste obrabe, pne. oljnatih osi, popolnoma nič obrabljenih, cena Din 15.000—;
 - 3.) mali lovski brek ali kočinski voz, jako eleganten, sistema „Armbruster“, popolnoma nov, sedeži prevlečeni s plišom, streha kot pri avtomobilu, stegnjena tudi čez kočijev sedež, cena Din 15.000—.
- Ponudbe pod „Lukusna kočija“ na ALOMA COMPANY, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 8. 4018

„POSEST“

obl. konces. realitetna pisarna Ljubljana, Poljanska cesta 12, prodaja:

Razne trgovske in obrtne hiše s koncesijami in brez istih v Ljubljani in na deželi; krasne vile od Din 300.000— dalje v Ljubljani in na Bledu; razna industrijska podjetja v obratu; lepa kmečka, gozdna, vinogradiška posestva in stavbene parcele. 4058

Prodaja livarne.

Livarna železa in kovin, dobro upeljana v večjem industrijskem mestu, se zaradi bolezni prodaja. Cenjene ponudbe je poslati na poštni predal št. 31, Celje. 4018

Kupi se branjarija, lokal ali pa vzame gostilna na račun.

Dopisi se prosijo pod „Odkup“ na ALOMA COMPANY, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 8. 4017

Zamenjam

trgovski lokal s stanovanjem na najbolj prometni sredini Ljubljane za samo stanovanje

in proti odkupni inventarja. — Cenjene ponudbe pod „Zamenjava“ na upravnishvo „Jutra“. 4051

Šentjanški premož

se dobi po ugodnih cenah vsako množino.

Prodajni urad šentjanškega premožekopa Ljubljana, Krekov trg 10. 118

Stalne cene izpod svetovne paritete ob največji izbiri za blago vsake vrste nudi

MEDNARODNI DUNAJSKI SEJEM

2.—8. SEPTEMBRA 1923.

Pojasnila daje

WIENER MESSE, WIEN, VII.,

kakor tudi oastno zastopništvo v

LJUBLJANI: AVSTRIJSKI KONZULAT, Turjaški trg 4. 5545

„ADRIJA“

mednarodna transportna in komisijska družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta 31

Maribor Naslov za brzojavke: Adrijasped Jesenice

Telefon 721 Tekoči račun „Zadružna banka“ Telefon 721

Mednarodni transporti	Carinsko posredništvo
Prevoz vsakovrsne robe	Transportno osiguranje
Vskladiščenje robe	Zbirni promet na vse strani
Komisija	Prekomorski transporti
Zastopstva in zveze v vseh večjih trgovskih centrih tu- in inozemstva	

Naznanilo.

Vljudno naznanim, da do preselitve v novi lokal, v Še-lenburgovo ulico 1, sprejemam vsa naročila za čevlje po meri in popravila vsake vrste, akoravno čevlji niso kupljeni ali izdelani pri meni, v provizoričnih prostorih na Poljanskem nasipu 40, II. nadstropje (stara cukrarna), kjer se nahajam z delavnico in zalogo čevljev. 5774

FRANC SZANTNER

specialist za ortopedična in anatomska obuvanja in trgovca s čevlji.

LJUBLJANA

Hamburg-Amerika Linija in United American Lines Inc.

Filijalka Simon Rmetec, Ljubljana

Kolodvorska ulica šte. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković

ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB 102

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo Gj. Ivočević, Karolinska cesta 160. — Split: Ante Buč, Diklecijanova obala 18. — Grui: Ivo Lovričević. — Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijevič & Komp. Boulevard Kralja Aleksandra 187. — Vol. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlovič, Trg Kralja Petra 4. Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik

!! Medjimurski konji !!

Poltežki in čisto težki konji in kobile za vprego in odgoj za gospodarstva in tovarne stoje stalno za prodajo pod najkulantnejšimi pogoji pri

E. VAJDA veletrgovina s konji ČAKOVEC

Medjimurje (Jugoslavija).

Brzojavi: Vajda Čakovec

Telefon Interurb. 59, 4

TEKSTILA

družba z o. z.

na Zgoši, postaja Lesce, Gorenjsko predilnica, lastna barvalnica in strojno pletilstvo

izdeluje in prodaja volno različnih barv v posukljajih; sprejema volno v prejo; zamenjuje predeno volno za kosmato; izdeluje in prodaja različne vrste volnenih pletenin, kakor zavijačke, jupre, športne, bočne, dolge površne jopice, dokolenice, sweatre, različne čepice, šale itd. itd. po solidnih konkurenčnih cenah; zamenjuje pletenine za kosmato volno; izvršuje pletenine po naročilu, posebno za športna društva, točno in pod najugodnejšimi pogoji; pošilja na željo gg. interesentom vzorce vseh vrst izdelkov ter daje popuste pri večjih naročilih. 4058

Vesna

Brata Pohlin in drugi tvornica

vlasnic, kovinastih gumbov, ključic in rlinčic za čevlje Ljubljana I, poštni predal 126,

sprejema vsa naročila, ki se takoj in v vsaki množini izvršujejo. Zahtevajte vzorce in ceniki Pri večjih naročilih popust. 130

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana,

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.

Zahtevajte ponudbo!

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

PISARNA: LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstr. 5545

Pri prodaji, nakupu in zamenjavi nepremičnin, oddaji, preskrbi trgovskih in obrtnih lokalov ter stanovanj, se poslužujte vedno le:

Obl. konces. realitetne pisarne

„POSEST“

Ljubljana, Poljanska cesta 12

kier boste najspešneje in rečno postreženi. 4052